

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBANIE

do roku 2034

DIAGNOZA
STRATEGICZNA

Opracowanie

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Sfera społeczna.....	5
Demografia	5
System edukacyjny i wychowawczy	8
Kultura oraz integracja społeczna	9
Pomoc społeczna i ochrona zdrowia	13
Rewitalizacja	18
3. Sfera gospodarcza.....	21
Rynek pracy	21
Przedsiębiorczość	23
Rolnictwo.....	25
Finanse samorządowe.....	25
4. Sfera przestrzenno-środowiskowa.....	27
Transport	27
Mieszkalnictwo.....	29
Infrastruktura komunalna	32
Przestrzeń publiczna.....	35
Środowisko	37
Obszary chronione.....	37
Jakość wód oraz gospodarka wodami	39
5. Wyniki badania ankietowego wśród mieszkańców	48
Spis tabel, grafik i wykresów.....	59

1. Wstęp

Niniejszy załącznik zawiera diagnozę sytuacji bieżącej Gminy Lubanie w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzenno-środowiskowym. Dane monitoringowe niezbędne do opracowania diagnozy pochodzą z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy w Lubaniu, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu (obecnie: Centrum Usług Społecznych w Lubaniu) oraz Gminnego Ośrodka Kultury w Lubaniu.

Weryfikacji poddano również różnego rodzaju dostępne publicznie bądź przekazane przez Urząd Gminy w Lubaniu programy, sprawozdania czy raporty - w tym także karty charakterystyk wód powierzchniowych i podziemnych (PGW Wody Polskie).

Przygotowanie diagnozy wymagało skrupulatnego przeglądu dokumentów strategicznych i planistycznych obowiązujących lokalnie oraz ponadlokalnie. Szczególne znaczenie ma tu *Strategia rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, Strategia Terytorialna Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka i Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

Do analizy desk research włączono dane z przeprowadzonych badań pierwotnych - tj. dane ilościowe pozyskane z badania kwestionariuszowego mieszkańców (wyniki przedstawiono zbiorczo w ostatnim podrozdziale załącznika) oraz dane jakościowe zebrane na podstawie warsztatów przeprowadzonych w formule stacjonarnej z przedstawicielami samorządu Gminy Lubanie oraz podległych mu jednostek oraz z zainteresowanymi mieszkańcami.

2. Sfera społeczna

Demografia

Gminę zamieszkuje 4 311 osób (2023, GUS, BDL).¹ W ciągu ostatnich pięciu lat (2018-2023) liczba mieszkańców zmalała o ok. 6,2%. W perspektywie roku 2030 prognozuje się spadek liczby ludności w Gminie o kolejne 13,8% względem 2023 r. Gęstość zaludnienia wynosi 62 osoby w przeliczeniu na 1 km², co świadczy o niewielkiej liczbie mieszkańców względem powierzchni Gminy. Podobna sytuacja występuje w całym powiecie włocławskim (58/1km²). Natomiast w przypadku województwa kujawsko-pomorskiego jest to 111 os./km². W Gminie widoczne są ogólnokrajowe tendencje związane ze starzeniem się społeczeństwa, aczkolwiek nie urastają one do rangi kluczowego problemu społecznego. W ciągu ostatnich lat wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji gminy – w 2019 roku było to 19,9% wszystkich mieszkańców, w 2023 roku – 22,8% mieszkańców Gminy. Z drugiej strony udział ludności w wieku przedprodukcyjnym nie uległ obniżeniu - przeciwnie, obserwuje się minimalny wzrost liczebności tej grupy (z 17,3% w 2019 do 17,7% w 2023). Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób 65+ w populacji ogółem) w Gminie Lubanie wynosi 18,9 i jest niższy niż w przypadku powiatu (19,3) oraz całego województwa (20,2). Gmina Lubanie odnotowuje wyższy wskaźnik urodzeń (8,8 na 1000 ludności w 2023) niż ma to miejsce w przypadku powiatu (6,6 na 1000 ludności, 2023) i województwa (6,8 na 1000 ludności, 2023).

Interesująco prezentują się wskaźniki związane z ruchem migracyjnym. W 2023 roku, po raz pierwszy od wielu lat, Gmina Lubanie odnotowała dodatnie saldo migracji (1,4 na 1000 ludności). Dynamicznie wzrósł współczynnik imigracji (12,1 ; 2023) przy jednoczesnym spadku współczynnika emigracji (9,5 ; 2023). Świadczy to o rosnącym zainteresowaniu osiedlaniem się w Gminie (wyraźna tendencja od roku 2022) - ponad 1/3 ankietowanych mieszkańców to ludność napływowa (35,2%).

Napływ ludności może być wynikiem poszukiwania tańszego mieszkania, lepszego standardu życia, czy też chęci ucieczki z bardziej zatłoczonych ośrodków miejskich (w przypadku Gminy Lubanie mowa o pobliskim Włocławku). Obserwowane na poziomie kraju przemiany w strukturze społecznej i zawodowej (w tym powszechność pracy zdalnej) również mogą wpłynąć na decyzje o osiedlaniu się w gminach o niższym poziomie urbanizacji. Z danych statystycznych wynika², że w Polsce w ostatnich latach wzrosło zapotrzebowanie na nieruchomości w mniejszych gminach, szczególnie w okolicach miast powiatowych. Co więcej, obserwuje się stopniowy proces wyludniania się Włocławka.

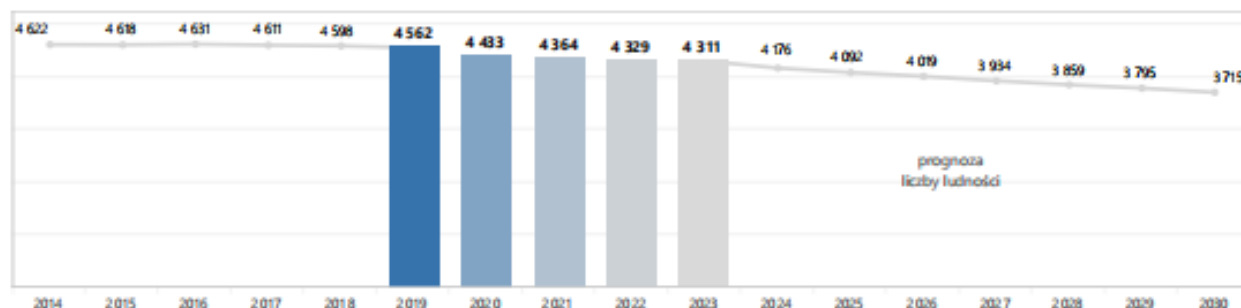
¹ Brak danych za rok 2024.

² Mapa 9. Skumulowane saldo migracji wewnętrznych w powiatach w latach 2023–2060; Prognoza ludności na lata 2023–2060, GUS

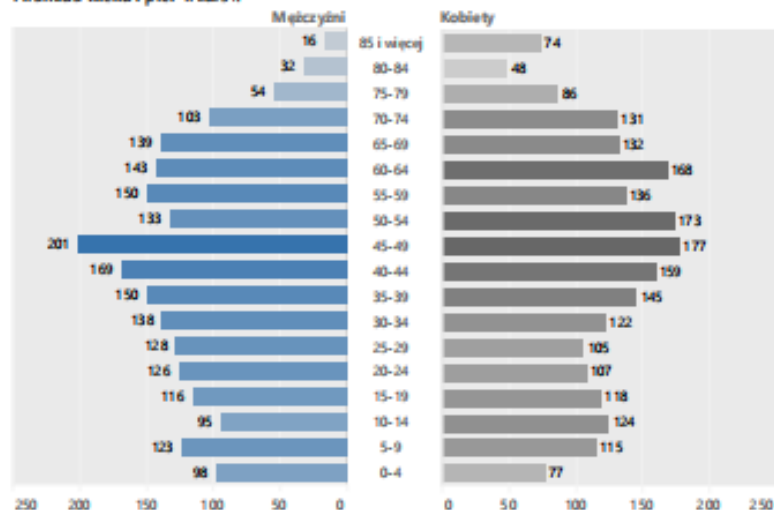
Na początku 2024 roku liczba mieszkańców miasta wynosiła 94 928, a na koniec grudnia tego samego roku spadła do 93 451, co oznacza spadek o prawie 1 500 osób w ciągu 10 miesięcy (GUS, BDL). Część gmin wokół Włocławka, takich jak Brześć Kujawski, Fabianki czy Lubień Kujawski odnotowała dodatnie saldo migracji w ostatnich latach. Może to sugerować, że mieszkańcy Włocławka wyprowadzają się z miasta na rzecz lokalnych gmin wiejskich. Tym samym, zakłada się, że obserwowany proces suburbanizacji oraz dodatnie saldo imigracji będą prowadzić do wzrostu zapotrzebowania na nowe tereny pod zabudowę w Gminie Lubanie.

Demografia

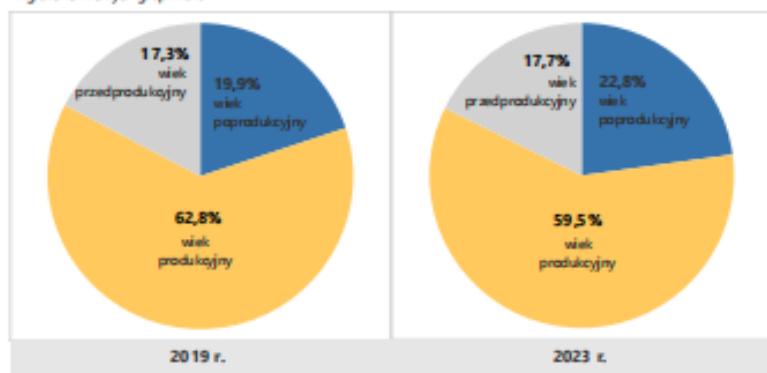
Stan ludności

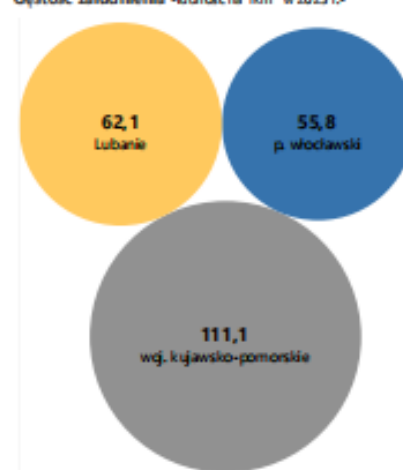
Piramida wieku i płci -w 2023 r.-

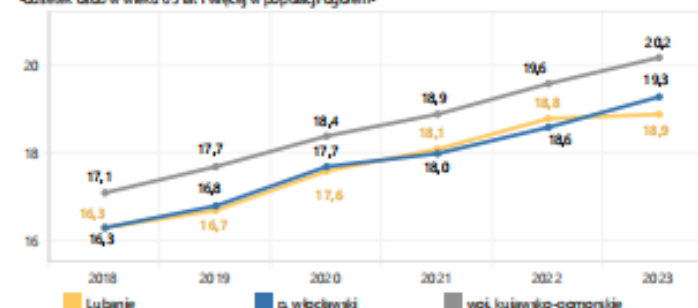
Udział ludności
-wg ekonomicznych grup wieku-

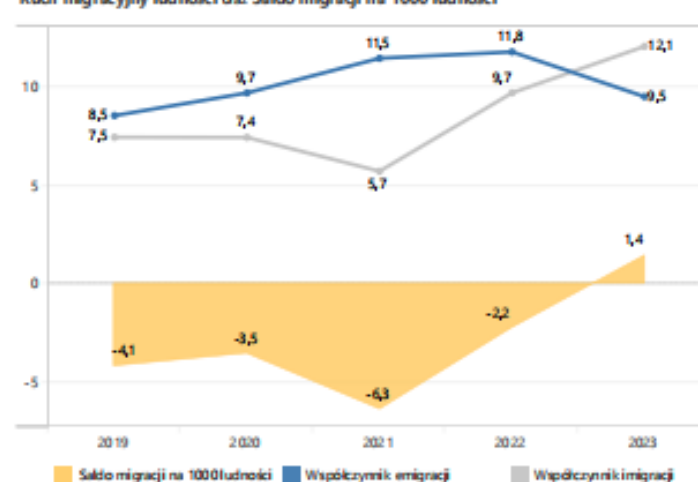
Gęstość zaludnienia -ludności na km² w 2023 r.-

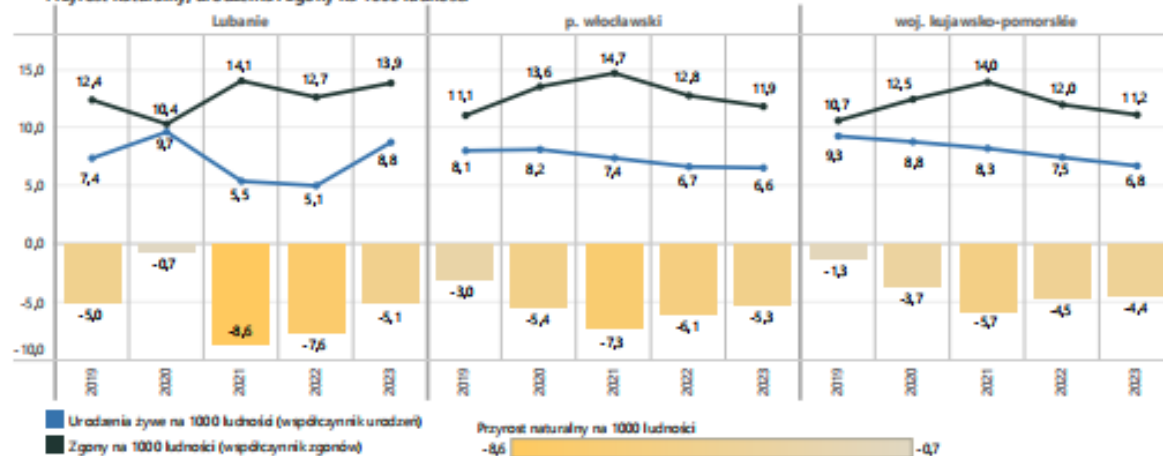
Wskaźnik obciążenia demograficznego
-odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem-

Ruch migracyjny ludności oraz Saldo migracji na 1000 ludności

Przyrost naturalny, urodzenia i zgony na 1000 ludności

System edukacyjny i wychowawczy

Na terenie Gminy Lubanie znajdują się dwie publiczne placówki opieki nad dziećmi do 6 roku życia: Żłobek Gminny „Lolek” w Lubaniu oraz Samorządowe Przedszkole w Lubaniu im. Jana Pawła II. Przedszkole funkcjonuje w Gminie już od 1979 roku. Istniejąca jednostka została przeniesiona do nowego budynku, dzięki czemu możliwe stało się utworzenie piątego oddziału - co zwiększyło tym samym liczbę dostępnych miejsc w placówce³. Żłobek gminny został utworzony z początkiem 2022 roku, dzięki dofinansowaniu pozyskanemu przez samorząd Gminy w ramach programu „Maluch+”. Placówka zapewnia obecnie (od września 2024 r.) 24 miejsca dla dzieci do 3 roku życia. Dostępność do żłobków pozytywnie oceniło 72,6% ankietowanych, a dostępność przedszkoli - 76,6% badanych. Choć obydwie placówki cieszą się zainteresowaniem, to dane statystyczne wskazują, że rokrocznie zmniejsza się odsetek dzieci 3-6 lat objętych opieką żłobkową i wychowaniem przedszkolnym w ramach struktur gminnych. W roku 2019 było to 80,2% dzieci, a w roku 2023 już tylko 62,5%. Dla porównania, w tym samym roku (2023) w ramach całego powiatu objętych opieką żłobkową i przedszkolną było 77,4% dzieci między 3 a 6 rokiem życia, a w ramach województwa aż 91,3%. Dane te, powiązane z niemalejącym odsetkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wyższym od powiatowego i wojewódzkiego wskaźnikiem urodzeń, świadczyć mogą o wyborze innych niż gminne placówek opieki nad dzieckiem - np. w miastach, do których rodzice dojeżdżają na co dzień do pracy (gł. Włocławek - patrz. *Sfera gospodarcza, Rynek Pracy*).

W Gminie Lubanie znajduje się tylko jedna samorządowa placówka edukacyjna - tj. Szkoła Podstawowa w Lubaniu im. Jana Pawła II⁴. Szkoła słynie ze swojej bogatej historii, założona została w 1928 roku. W ciągu ostatnich lat placówka otrzymała środki zewnętrzne na wyposażenie sal w pomoce cyfrowe - komputery, projektory, tablice interaktywne.⁵ Z danych GUS wynika, że w Gminie Lubanie drastycznie maleje wskaźnik skolaryzacji na poziomie szkolnictwa podstawowego - w 2023 roku wyniósł on 72,8% (dla porównania w powiecie: 83,7%, a w całym województwie 89,8%). Ponownie, może to świadczyć o zainteresowaniu placówkami znajdującymi się poza obszarem Gminy.

W ciągu ostatnich lat obserwuje się wyraźną poprawę wyników uczniów w matematyce - ocena na podstawie wyników egzaminu ósmoklasisty - z 39,4% w 2019 do 51,7% w 2023. Pozostałe wyniki (j. angielski i polski) plasują się na poziomie zbliżonym do wyników uzyskiwanych w całym powiecie (na

³ Dane GUS nie są zgodne z informacjami pozyskanymi bezpośrednio od Urzędu Gminy Lubanie.

⁴ W dniu 29 marca 2023 r. Rada Gminy Lubanie podjęła Uchwałę Nr XXXV/292/2023 w sprawie likwidacji Szkoły Podstawowej im. Ziemi Kujawskiej w Przywieczerzynie. Od dnia 1 września 2023 roku uczniom zlikwidowanej Szkoły Podstawowej im. Ziemi Kujawskiej w Przywieczerzynie zamieszkałym w obwodzie tej szkoły obejmującym sołectwo Przywieczerzyn, Przywieczerzynek, Tadzín, Zosin, Janowice, Zapomnianowo zapewniona została kontynuacja nauki w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Lubaniu.

⁵ Za: <https://zszlubanie.wixsite.com/glowna/historia-szkoly>, dostęp: 25.02.2025

poziomie województwa obserwuje się wyższy wskaźnik wyników z języka angielskiego). Zdaniem ankietowanych, jakość nauczania w szkole pozostawia wiele do życzenia - 26,6% badanych oceniło ją 'bardzo źle lub źle', 23% nie ma zdania. Nieprzychylnie oceny zebrała również obecna oferta zajęć pozalekcyjnych (28,8% odpowiedzi „bardzo źle” oraz „źle”, 25% badanych nie ma zdania).

Kultura oraz integracja społeczna

Działalnością kulturalną zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury w Lubaniu oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Lubaniu. W lubańskim GOK-u odbywają się zarówno imprezy o charakterze stałym, jak i uroczystości okolicznościowe. W ciągu roku szkolnego dzieci i młodzież z terenu Gminy Lubanie mogą uczestniczyć w zajęciach sportowych, warsztatach artystycznych i naukowych. Ponadto, mieszkańcy Gminy mają możliwość skorzystania z sali widowiskowej oraz kuchni w celu organizacji imprez rodzinnych. Po załamaniu związanym z wybuchem pandemii COVID-19, nastąpił wzrost liczby organizowanych wydarzeń. Rokiem szczytowym był rok 2022, w którym zrealizowano 18 wydarzeń kulturalno-integracyjnych (GUS, BDL). Rok później odnotowano już tylko 9 tego typu ogólnodostępnych inicjatyw. Jak się jednak okazuje, pomimo spadku podaży, niemal trzykrotnie wzrosło zainteresowanie uczestnictwem w kulturę. W 2023 roku w organizowanych przez GOK wydarzeniach uczestniczyło, wg danych GUS, 6 000 osób.

W kontekście działalności na rzecz społeczności lokalnej należy wyróżnić wieloletnią współpracę Gminnego Ośrodka Kultury z Lokalną Grupą Działania Dorzecza Zgłowiączki⁶⁷. Jednym z efektów podjętej współpracy była realizacja projektu polegającego na utworzeniu w maju 2022 roku w Gminie Lubanie Centrum Aktywności i Integracji. Projekt był skierowany do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Jego głównym celem był wzrost udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym w Gminie Lubanie. W ramach realizowanych działań prowadzone były warsztaty rękodzielnicze, kulinarne, spotkania z psychologiem czy dietetykiem.⁸ Innym wartym uwagi rezultatem wspólnych działań, było funkcjonowanie Klubu Młodzieżowego (od marca 2022 r.) w tzw. dobudowanej części GOK. W Klubie prowadzone były zajęcia dla dzieci i młodzieży - zajęcia komputerowe, językowe, sportowe, rękodzielnicze czy wycieczki.

Od 2016 roku na terenie Gminy Lubanie funkcjonuje oddział Kujawsko – Dobrzyńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku⁹. Oddział KDUTW realizuje swoje cele m.in. poprzez: wykłady specjalistów z różnych dziedzin nauki, organizowanie seminariów, konferencji, aktywną działalność turystyczno-

⁶ Współpraca została zainicjowana w wyniku opracowania *Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) na lata 2014-2020*.

⁷ <https://www.kujawiaki.pl/>, dostęp 25.02.2025

⁸ Zob. <https://lubanie.com/centrum-aktywnosci-i-integracji/>, dostęp: 25.02.2025

⁹ Za: <https://ksw.wloclawek.pl/dzialania/kujawsko-dobrzynski-universytet-trzeciego-wieku/oddzial-lubanie/> dostęp 25.02.2025

krajoznawczą, zajęcia z informatyki, języka angielskiego, organizowanie spotkań, prelekcji, wystaw, koncertów. Zajęcia odbywają się w salach Gminnego Ośrodka Kultury. Obecnie (2023) liczba słuchaczy wynosi 64 członków¹⁰.

Na chwilę obecną (02.2025) GOK nie posiada własnej strony internetowej¹¹ z udostępnionym kalendarzem wydarzeń oraz wylistowaną ofertą zajęć stałych. Informacje o planowanych wydarzeniach udostępniane są w formie plakatów na terenie Ośrodka oraz w mediach społecznościowych¹². Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku gminnej biblioteki - witryna internetowa jest nieaktualna.¹³ Na co dzień biblioteka komunikuje się ze swoimi czytelnikami za pośrednictwem mediów społecznościowych¹⁴, gdzie zamieszczane są ogłoszenia oraz udostępniony jest link do katalogu zbiorów online („szukam książki”). Z danych GUS wynika, że wskaźnik czytelnictwa w Gminie Lubanie każdego roku odnotowuje niewielki wzrost (licząc od momentu ustania pandemii COVID-19). W 2023 roku w z biblioteki korzystało 116 czytelników w przeliczeniu na 1000 ludności w Gminie.

Poniżej zawarto wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Lubanie. Są to:

- Lubańskie Towarzystwo Piłkarskie Lubanie,
- OSP KSRG Lubanie,
- OSP KSRG Janowice,
- OSP Ustronie,
- Związek Emerytów i Rencistów,
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych,
- Gminna Rada Kół Gospodyń Wiejskich,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Przyjazne Sołectwo Janowice”,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Super Babki” z Mikanowa,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Ustronianki” sołectwa Ustronie,
- Koło Gospodyń Wiejskich Sołectwa Włoszyca.

¹⁰ Warto wspomnieć, że Gmina Lubanie oferuje mieszkańcom powyżej 60. roku życia możliwość uzyskania Ogólnopolskiej Karty Seniora, która uprawnia do zniżek na terenie Gminy oraz w niektórych miejscach na terenie kraju.

¹¹ Strona internetowa www.goklubanie.pl jest niedostępna.

¹² Zob. https://www.facebook.com/p/Gminny-O%C5%9Brodek-Kultury-100079522527054/?locale=pl_PL, dostęp 25.02.2024

¹³ Zob. <https://ksiaznica.torun.pl/dla-bibliotekarzy/biblioteki/355-powiat-wloclawski/lubanie/557-gminna-biblioteka-publiczna-w-lubaniu.html>, dostęp 25.02.2025

¹⁴ https://www.facebook.com/p/Gminna-Biblioteka-Publiczna-w-Lubaniu-100066667621684/?locale=pl_PL, dostęp: 25.02.2025

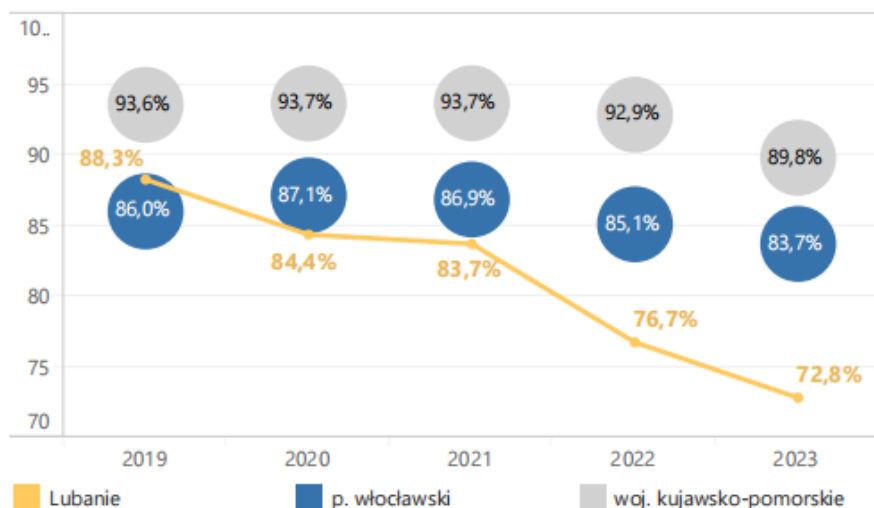
Wartym podkreślenia jest fakt, że funkcjonujące na terenie Gminy Lubanie KGW aktywnie dążą do zacieśniania współpracy uczestnicząc w wielu różnych działaniach sieciujących - w tym poprzez dołączenie do Związku Kół Gospodyń Wiejskich Powiatu Włocławskiego.

W Lubaniu na terenie przyszkolnym, znajduje się kompleks sportowo-rekreacyjny z zapleczem socjalnym. Tworzą go: sala sportowa z pełnowymiarową płytą do piłki koszykowej i ręcznej, boisko do piłki nożnej (bez bieżni) z krytą trybuną oraz zespół boisk ze sztuczną nawierzchnią (typu „Orlik”) oddany do użytku jesienią 2012r. Poza godzinami lekcyjnymi z obiektów mogą korzystać wszyscy mieszkańcy. W szczególności pod egidą Lubańskiego Towarzystwa Piłkarskiego znajduje się boisko do piłki nożnej..

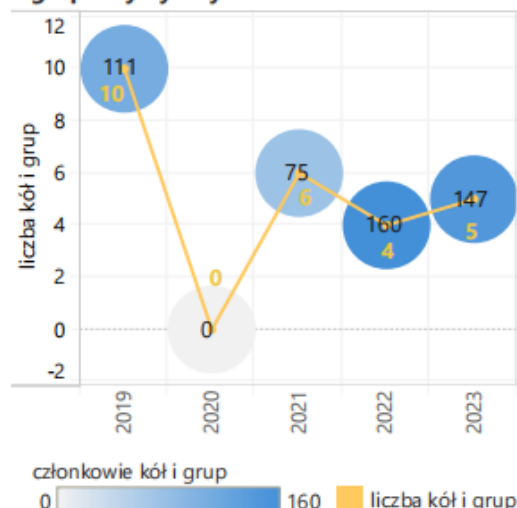
Na terenie Gminy funkcjonują również świetlice wiejskie zlokalizowane w miejscowościach Kocia Górka, Gąbinek, Bodzia, Kałęczynek, Ustronie i Janowice. W 2024 roku oddano do użytku nowo powstałą Świetlicę wiejską w Mikanowie B. W planach jest budowa kolejnej świetlicy - w miejscowości Probstwo Dolne (przy Parku Rozrywki).

Edukacja i kultura

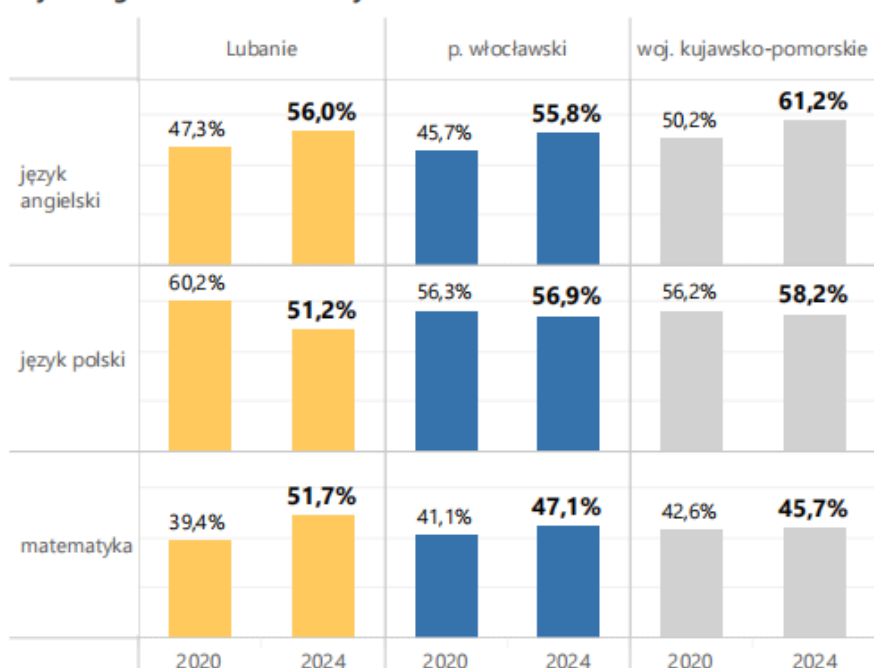
Współczynnik skolaryzacji brutto -szkoły podstawowe-

Liczba kół, klubów i sekcji oraz grup artystycznych -oraz liczba członków-

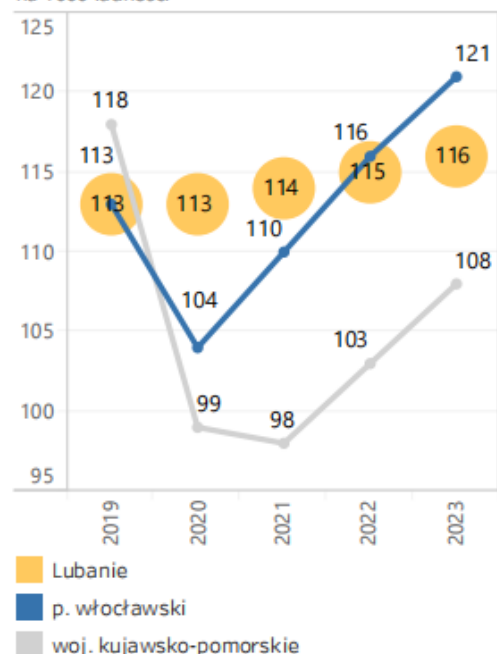

Wyniki egzaminu ósmoklasisty -w 2020 r. i 2023 r.-

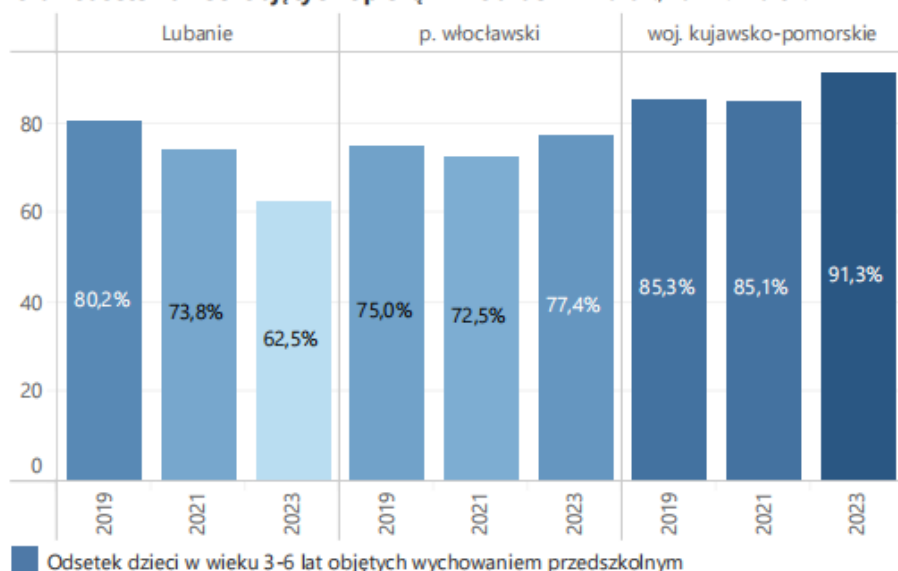

Czytelnicy bibliotek publicznych

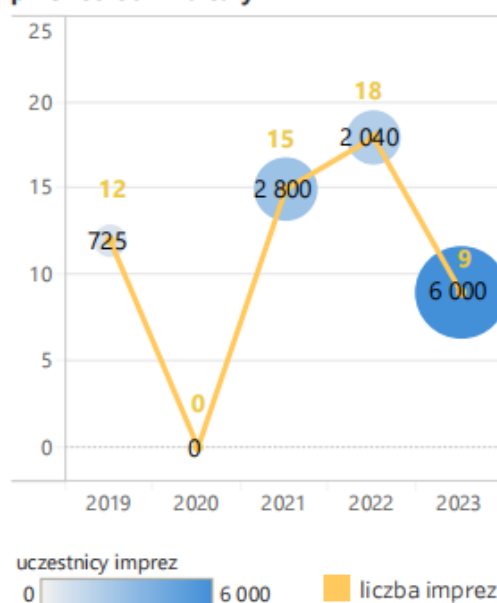
-na 1000 ludności-

Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym oraz odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach -w 2019 r., 2021 r. i 2023 r.-

Imprezy organizowane przez ośrodki kultury

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Pomocą społeczną na terenie Gminy zajmuje się Centrum Usług Społecznych w Lubaniu¹⁵, realizując zadania z zakresu:

- pomocy społecznej,
- świadczeń rodzinnych,
- funduszu alimentacyjnego,
- dodatków mieszkaniowych,
- dodatków energetycznych,
- pomocy materialnej dla uczniów (stypendia i zasiłki szkolne),
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (asystent rodziny¹⁶),
- Karty Dużej Rodziny,
- potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni,
- wydawania zaświadczeń w celu potwierdzenia przeciętnego miesięcznego dochodu na jednego członka gospodarstwa domowego osoby ubiegającej się o dofinansowanie z programu „Czyste powietrze,”
- usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w środowisku lokalnym w postaci pomocy sąsiedzkiej przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii takich jak teleopieka dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, mieszkających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (Projekt Kujawsko-Pomorska Teleopieka),¹⁷
- usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością jako formy ogólnodostępnego wsparcia (Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”), w szczególności

¹⁵ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaniu wg stanu na dzień 31.12.2023 r. na podstawie umowy o pracę zatrudniał dziewięciu pracowników :

- 1) kierownik Ośrodka - 1 etat,
- 2) pracownicy socjalni – 3 etaty,
- 3) asystent rodziny – 1 etat,
- 4) opiekunki domowe – 2 etaty,
- 5) inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego - 1 etat,
- 6) podinspektor ds. świadczeń rodzinnych i organizacyjnych - 1 etat.

¹⁶ W 2023 roku asystent rodziny współpracował z 8 rodzinami z tereny Gminy Lubanie. Gmina spełnia ustawowy warunek 1 pracownik socjalny na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej i czy zatrudnia co najmniej 3 pracowników socjalnych.

¹⁷ System pozwala na szybkie wezwanie pomocy w sytuacji zagrażającej zdrowiu lub życiu, do tego służy” bransoletka życia”, którą otrzymują osoby starsze, samotne, niesamodzielne. Bransoletki te mają połączenie z Centrum Operacyjnym. Bransoletki życia otrzymało 7 osób z terenu Gminy Lubanie. Projekt współfinansowany z Programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027.

poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością poprzez pomoc w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Ponadto, przy CUS w Lubaniu funkcjonuje Punkt Konsultacyjno- Informacyjny dla osób uzależnionych i ofiar przemocy w rodzinie. W punkcie dyżurują specjaliści: psycholog, radca prawny, pracownicy socjalni. Zakres usług przewiduje konsultacje psychologiczne, wsparcie psychologiczne, poradnictwo socjalne, wsparcie informacyjne w tematyce przemocy domowej oraz dostępnych możliwości uzyskania pomocy. Poradnictwo i wsparcie jest bezpłatne¹⁸.

Z danych monitoringowych GUS wynika jednoznacznie, że z roku na rok obserwuje się spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej. W 2019 roku objętych pomocą w Gminie Lubanie było 565 osób w przeliczeniu na 10 tys. ludności, podczas gdy w 2023 było to 377 os./10 tys. ludności (dla porównania w 2023 roku w powiecie wskaźnik ten wyniósł aż 618 os./10 tys. ludności, a w całym województwie 493 os./10 tys. ludności). Głównym powodem przyznawania świadczeń w 2023 roku było ubóstwo, kolejno bezrobocie, na trzecim miejscu zaś niepełnosprawność.

W 2023 roku w Gminie Lubanie pomoc społeczną w postaci świadczeń pieniężnych uzyskało 81 osób, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 32 osoby¹⁹. W 2023 zasiłki stałe wypłacono 16 osobom (na łączną kwotę 89.288 zł), zasiłki okresowe wypłacono 46 rodzinom (na łączną kwotę 157213 zł), zasiłki celowe wypłacono 6 rodzinom (na łączną kwotę 3366 zł). Ponadto, opłacono pobyt w schronisku dla bezdomnych²⁰ za 2 osoby, 71 rodzinom przyznano zasiłki celowe na zakup posiłków lub żywności w ramach wieloletniego rządowego programu *Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023*²¹, usługi opiekuńcze wykonywano u 18 osób, a w Domu Pomocy Społecznej na koszt Gminy przebywało 5 osób.

łącznie w 2023 r. udzielono pomocy społecznej bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania 99 rodzinom, liczba osób w tych rodzinach wynosiła 170 osób, a kwota wypłaconych świadczeń pieniężnych – 547956 zł.²²

Gmina nie posiada w swoich zasobach takich instytucji jak: noclegownie, schroniska, środowiskowe domy pomocy społecznej²³, mieszkania chronione czy też ośrodki wsparcia²⁴. Polityka społeczna

¹⁸ Zarządzenie nr 0050.22.2021 Wójta Gminy Lubanie z dnia 30 czerwca 2021 roku w sprawie utworzenia Punktu konsultacyjno - informacyjnego dla osób uzależnionych i ofiar przemocy w rodzinie

¹⁹ Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2023.

²⁰ Schronisko we Włocławku.

²¹ We współpracy z Caritas Diecezji Włocławskiej.

²² Za: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu za rok 2023 oraz wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2024.

w Gminie Lubanie prowadzona jest w oparciu o *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lubanie na lata 2015-2025*. Z uwagi na zmianę uwarunkowań społeczno-ekonomicznych, konieczna jest aktualizacja dokumentu, który wygasa wraz z bieżącym rokiem. W Gminie funkcjonuje powołany w 2023 roku Zespół Interdyscyplinarny²⁵. Podczas spotkań zespołu poruszane są sprawy związane z wszczęciem procedury „Niebieskiej Karty”, a także z realizacją *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 - 2026* przyjętego Uchwałą Nr XXV/236/2022 Rady Gminy Lubanie 29 marca 2022r. W roku 2023 wszczęto 6 procedur „Niebieskiej Karty”, wszystkie sporządzono podczas interwencji przez funkcjonariuszy Policji.

Priorytetowym przedsięwzięciem dla Gminy Lubanie z zakresu polityki społecznej jest przekształcenie dotychczasowego GOPS w Centrum Usług Społecznych²⁶, na mocy uchwały nr V/37/2024 Rady Gminy Lubanie z dnia 30 października 2024 roku. Celem głównym jest ułatwienie klientom korzystania z różnych form pomocy w sposób spójny i zsynchronizowany. Za pośrednictwem CUS, Gmina Lubanie zyska możliwość realizowania już świadczonych usług społecznych oraz wprowadzania nowych (jako zadań własnych fakultatywnych), wynikających z programów usług społecznych, przyjmowanych w formie uchwał przez Radę Gminy²⁷.

Gmina Lubanie przystąpiła do realizacji projektu *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Lubanie*²⁸, który to rozpoczęto oficjalnie w styczniu bieżącego roku (2025). W ramach projektu planuje się następujące zadania:

- 1) Utworzenie i funkcjonowanie Centrum Usług Społecznych na podstawie wyników diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej (w trakcie realizacji; 02.2025). W ramach projektu współfinansowana jest rozbudowa obiektu, w którym swoją siedzibę będzie miał CUS oraz wyposażenie, wynagrodzenia kadry i koszty bieżącego funkcjonowania CUS.

²³ Brak infrastruktury domów pomocy społecznej na terenie Gminy powoduje, że mieszkańcy Gminy Lubanie umieszczani są w domach pomocy na terenie innych powiatów (DPS w Kowalu, DPS w Wilkowiczach, DPS w Grabiu, DPS w Czarnowie).

²⁴ Ocena zasobów pomocy społecznej za 2023 rok.

²⁵ W skład którego wchodzi 13 osób.

²⁶ Warunkiem przekształcenia GOPS było odbycie szkoleń przez pracowników. W związku z powyższym w 2023r. trzy osoby przystąpiły do uczestnictwa w projekcie „Kooperacja-Efektywna i Skuteczna” realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

²⁷ Za: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/inicjatywy/centrum-uslug-spolecznych>, dostęp: 25.02.2025

²⁸ Celem projektu jest zwiększenie dostępu mieszkańców Gminy Lubanie do zintegrowanych usług społecznych odpowiadających potrzebom społeczności lokalnej poprzez przekształcenie funkcjonowania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu w Centrum Usług Społecznych. Realizacja projektu jest przewidziana od 01.01.2025 r. do 31.12.2027 r. z wykorzystaniem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

- 2) Powstanie Dziennego Domu Pomocy - świadczone w nim będą usługi opiekuńcze dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym usługi pielęgnacyjne, wsparcie w codziennym funkcjonowaniu i możliwość aktywizacji w sferze fizycznej, intelektualnej i społecznej. Dzienny Dom Pomocy będzie dysponował 20 miejscami opieki.
- 3) Wprowadzenie usługi door to door - usługa adresowana będzie do osób mających trudności w samodzielnym przemieszczaniu się.
- 4) Wprowadzenie sąsiedzkich usług opiekuńczych - zakres usług świadczonych w miejscu zamieszkania będzie obejmować pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych tj. zakupy czy prace domowe..
- 5) Uruchomienie Usług Interwencji Kryzysowej - usługi świadczone będą w utworzonym przy CUS Punkcie Interwencji Kryzysowej. Oferta punktu przeznaczona będzie dla osób, które potrzebują wsparcia w sytuacjach kryzysowych lub doświadczają przemocy domowej (osób dorosłych i dzieci).
- 6) Otwarcie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego - planowane jest uruchomienie wypożyczalni sprzętu niezbędnego do opieki i rehabilitacji, której oferta będzie przeznaczona dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.²⁹

Ośrodek zdrowia na terenie Gminy Lubanie znajduje się w budynku Urzędu Gminy (pod adresem Lubanie 28A - jest to Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Intermed”³⁰, posiadający umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia). Placówka ta oferuje stałą opiekę POZ (interniści, pediatrzy), stałą opiekę ginekologiczną oraz okresową opiekę lekarzy innych specjalizacji (m.in laryngologia, okulistyka, diabetologia, etc.). Pod tym samym adresem znajduje się również "ADE-MED" Grupowa Praktyka Pielęgniarek i Położnych. Podmiot ten zapewnia mieszkańcom usługi pielęgniarskie i położnicze. Ponadto, na terenie Gminy znajduje się Poradnia Stomatologiczna (posiadająca kontrakt z NFZ) oraz Apteka „Pod Chabrami”. Z badania ilościowego oraz jakościowego mieszkańców wynika, że dostęp i jakość usług zdrowotnych są największą bolączką Gminy. Dostępność do lekarzy POZ oceniło negatywnie 65,5% ankietowanych, w przypadku lekarzy specjalistów było to 69,8% odpowiedzi negatywnych. Źle oceniana jest również dostępność do usług psychologicznych i terapeutycznych - 50,4% odpowiedzi negatywnych

W kwietniu 2025 roku zmienić się ma podmiot świadczący usługi. Z informacji pozyskanych od przedstawicieli Urzędu Gminy wynika, że planowany jest remont pomieszczeń oraz zwiększenie zakresu świadczonych usług (względem stanu dotychczasowego).

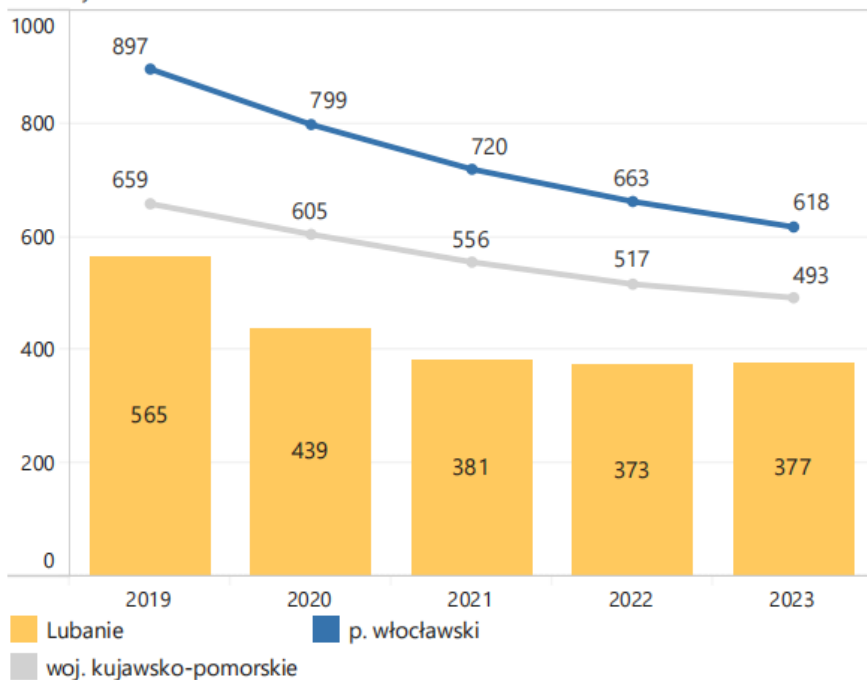
²⁹ Za <http://gopslubanie.naszops.pl/n,centrum-uslug-spoecznych>, dostęp: 25.02.2025

³⁰ Na dzień opracowania diagnozy.

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

-na 10 tys. ludności-

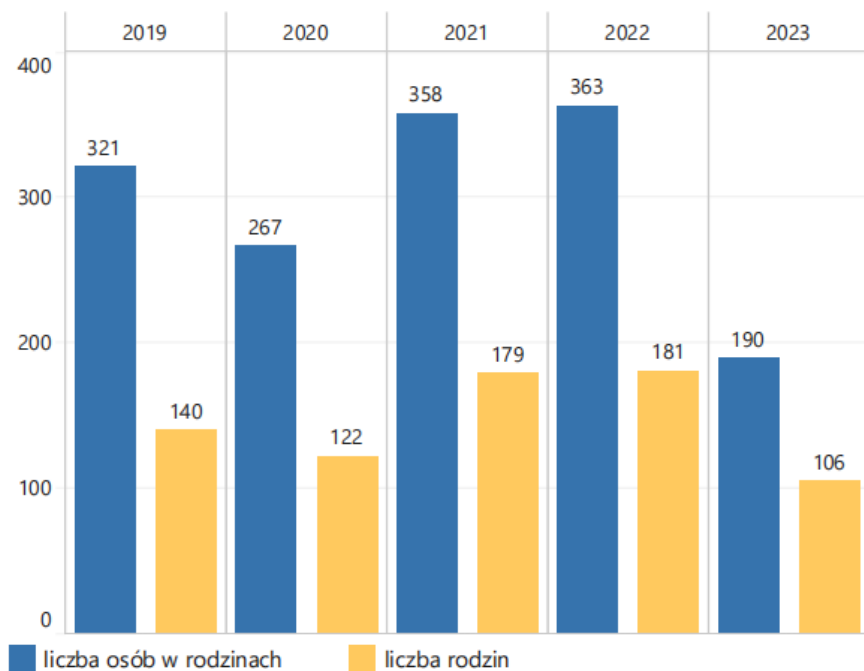

Rodziny, którym przynano pomoc

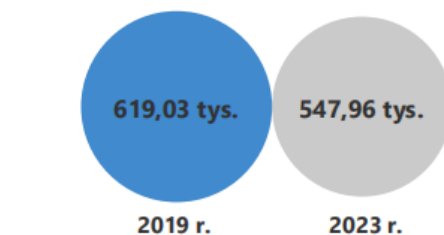
-wg głównych przyczyn w 2023 r.-

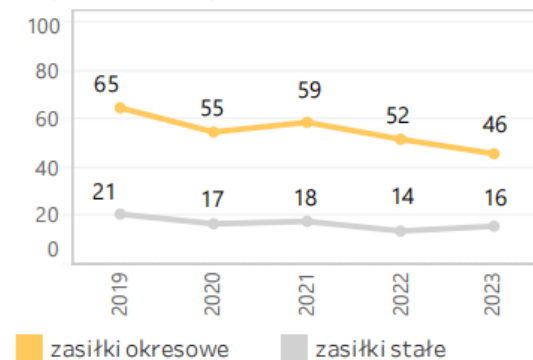
Rodziny którym udzielono świadczeń

Kwota udzielonych świadczeń ogółem [pln]

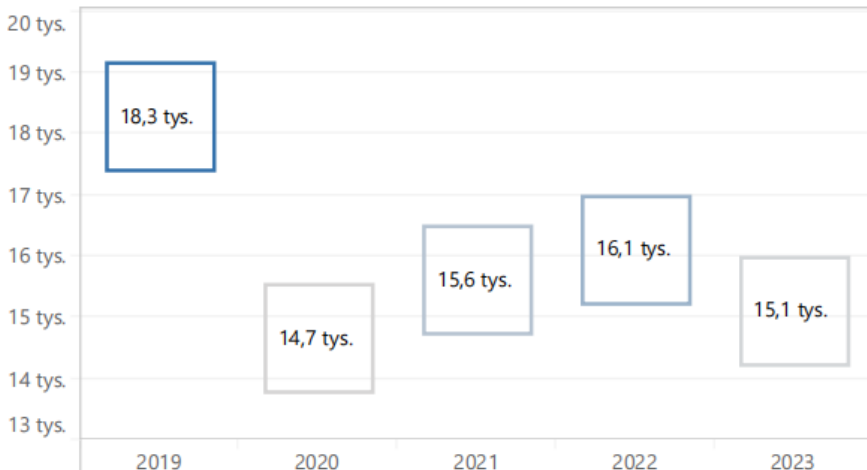

Liczba osób korzystających z zasiłków stałych i okresowych

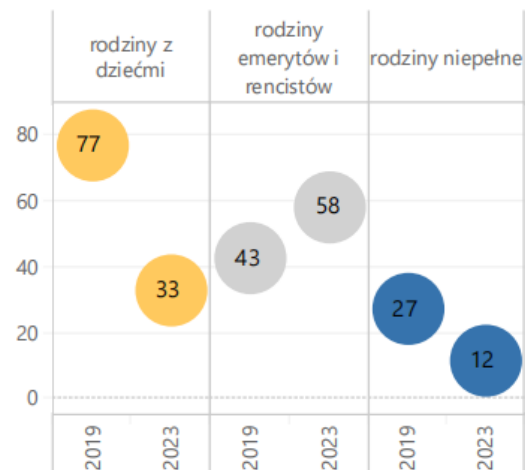
Podstawowa opieka zdrowotna

-udzielone porady lekarskie ogółem-

Struktura rodzin objętych pomocą społeczną

-w 2019 r. i 2023 r.-

Rewitalizacja

Opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym³¹ Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023 w pierwotnej wersji uchwalony został dnia 6 marca 2018 r. (w roku 2019 dokonano dwóch aktualizacji dokumentu - w marcu oraz we wrześniu³²). Obszar zdegradowany wyznaczony został na podstawie analizy porównawczej wskaźników oraz diagnozy społeczno – gospodarczo – przestrzennej dla poszczególnych miejscowości gminy. W ramach procesu delimitacji obszaru skoncentrowano się na analizie występowania zjawisk problemowych. Ostatecznie obszarem zdegradowanym objęto sołectwa: Lubanie, Tadzin i Ustronie, przy czym obszar rewitalizacji jest tożsamy z obszarem zdegradowanym wyznaczonym dla Gminy Lubanie. We wszystkich wymienionych sołectwach jako kluczowe problemy wskazywano wówczas brak infrastruktury do realizacji działań społecznych.

Celem głównym planowanej rewitalizacji było zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności o wysokim uzależnieniu od świadczeń GOPS. Na cel główny składały się trzy cele szczegółowe:

- Cel 1: *Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego i cyfrowego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców;*
- Cel 2: *Stworzenie przestrzeni integracji i aktywizacji społecznej;*
- Cel 3: *Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa.*

Wszystkie planowane przedsięwzięcia mające przyczynić się do realizacji ww. celów zostały zrealizowane i zraportowane w systemie kwartalnym w latach 2019-2022. Realizowane interwencje miały zarówno charakter „miękki” (przykładem jest oferta zajęć podjęta w ramach utworzonego w tym celu Centrum Aktywności i Integracji), jak i „twardy”. W przypadku inwestycji infrastrukturalnych, dzięki dofinansowaniu funduszy europejskich (EFRR), udało się zrealizować skonsolidowany projekt pn. *Adaptacja budynków Ochotniczej Straży Pożarnej w Ustroniu i Janowicach oraz dostosowanie i wyposażenie pomieszczeń w budynku Gminnego Ośrodka Kultury i placu sportowego w Lubaniu na cele aktywizacji społecznej*. W ramach projektu, rewitalizacji poddano budynki: GOK, OSP w Janowicach, OSP w Ustroniu oraz plac sportowy w Lubaniu. Obiekty zostały dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a następnie wykorzystywane w

³¹Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.

³² Uchwała nr VI/65/2019 Rady Gminy Lubanie z 9 września 2019 roku. Najważniejsze zmiany to wprowadzenie nowych wskaźników prognozowanych rezultatów w roku docelowym, zmiana szacowanych kwot ogółem i poziomu dofinansowania związana z większymi niż zakładano kosztami zadań infrastrukturalnych.

celach integracji społecznej, nawiązywania kontaktów sąsiedzkich i budowania prawidłowych relacji społecznych³³.

SFERA SPOŁECZNA: Lista projektów³⁴ wynikających ze Strategii Terytorialnej MOF Włocławka oraz Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Tabela 1 Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Lista projektów [nazwy projektów] Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakres projektu
Poprawa jakości edukacji w Szkole Podstawowej w Lubaniu	Projekt w trakcie realizacji - planowo do marca 2026 r. Projektem objęta jest Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lubaniu. Działania są skierowane do jej uczniów i nauczycieli. Główne zadania projektu skierowane do uczniów i uczennic to: podnoszenie kompetencji kluczowych i działania prozdrowotne (zajęcia rozwijające kompetencje językowe, cyfrowe, medialne i cyfrowe, kompetencje emocjonalno-społeczne, sportowe z edukacją prozdrowotną); wprowadzenie edukacji włączającej w przypadku dzieci ze specjalnymi potrzebami. Uczniowie klasy ósmej zostaną objęci doradztwem edukacyjno-zawodowym. Zadanie skierowane do nauczycieli to wsparcie kadry w celu zwiększenia kompetencji cyfrowych, umiejętności zapewnienia uczniom wsparcia pedagogiczno-psychologicznego, przygotowania do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz do pracy z uczniem zdolnym. Odrębnym zadaniem jest poprawa jakości warunków kształcenia poprzez adaptację pomieszczeń na sale zajęć (przewidziano zmianę funkcji niektórych pomieszczeń oraz ich remont) i wyposażenie pomieszczeń (zakupy mebli, sprzętu, pomocy dedykowanych uczestnikom zajęć).³⁵
Wsparcie działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Lubaniu	W planach zakłada się modernizację sali widowiskowej i innych pomieszczeń w Gminnym Ośrodku Kultury oraz ich wyposażenie - w tym adaptację pomieszczeń po bibliotece publicznej, która w ramach innego projektu ma zostać przeniesiona.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Terytorialnej MOF Włocławka

³³ Za: WYSTĄPIENIE POKONTROLNE I/23/004/LBY Prawidłowość wydatkowania środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 przez wybrane gminy wiejskie, NIK, Delegatura w Bydgoszczy, s.6

³⁴ Legenda wykorzystanej kolorystyki czcionki w pierwszej kolumnie obydwu tabeli: zielony kolor czcionki - projekt zrealizowany, niebieski kolor czcionki - projekt w trakcie realizacji, fioletowy kolor czcionki - projekt planowany, czerwony kolor czcionki - projekt odrzucony, czarny kolor czcionki - brak danych nt. Projektu.

³⁵ Za: <https://lubanie.com/poprawa-jakosci-edukacji-w-szkole-podstawowej-w-lubaniu/>, dostęp: 21.02.2025

Tabela 2 Lista projektów Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Lista projektów [nazwy projektów] Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakres projektu
Poprawa dostępności edukacji przedszkolnej poprzez budowę przedszkola samorządowego na terenie gminy Lubanie	Projekt zakładał realizację zadań w zakresie: wybudowania nowego przedszkola ³⁶ , z liczbą miejsc 125, wyposażenia podstawowego kuchni; wyposażenia niezbędnego z punktu widzenia charakteru obiektu. Projekt, zgodnie z umową o dofinansowanie, realizowano w okresie od 1 czerwca 2017 r. do 30 września 2018 r. ³⁷
Zwiększenie liczby miejsc wraz z poprawą jakości usług edukacyjnych w placówkach przedszkolnych na terenie gminy Lubanie	Celem projektu była realizacja zadań w zakresie utworzenia nowych miejsc edukacji przedszkolnej – zakup doposażenia bazy dydaktycznej (zabawek i pomocy dydaktycznych) do realizacji zajęć w związku z utworzeniem 50 nowych miejsc przedszkolnych; funkcjonowania 50 nowych miejsc edukacji przedszkolnej przez okres 12 miesięcy, w tym zapewnienia niezbędnej kadry; prowadzenia zajęć dodatkowych zwiększających szanse edukacyjne i wyrównujących zdiagnozowane deficyty; doskonalenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych nauczycieli. Projekt, zgodnie z umową o dofinansowanie, realizowano w okresie 1 lipca 2018 r. do 30 czerwca 2019 r. ³⁸
Działania na rzecz wsparcia i rozwoju uczniów w gminie Lubanie.	W ramach zadania przeprowadzono szkolenia dla nauczycieli i zajęcia dla dzieci oraz zakupiono wyposażenie sal lekcyjnych. Projekt realizowany był w Szkole Podstawowej w Lubaniu do czerwca 2021 roku. ³⁹

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie

³⁶ Dotyczy nowego budynku przedszkola, do którego przeniesiono dotychczasową jednostkę i utworzono dodatkowy piąty oddział.

³⁷ Na podstawie Raportu NIK z 2023 roku (WYSTĄPIENIE POKONTROLNE I/23/004/LBY Prawidłowość wydatkowania środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 przez wybrane gminy wiejskie)

³⁸ Ibidem.

³⁹ Za: <https://lubanie.com/dzialania-na-rzecz-wsparcia-i-rozwoju-uczniow-w-gminie-lubanie/>, dostęp: 21.02.2025

3. Sfera gospodarcza

Rynek pracy

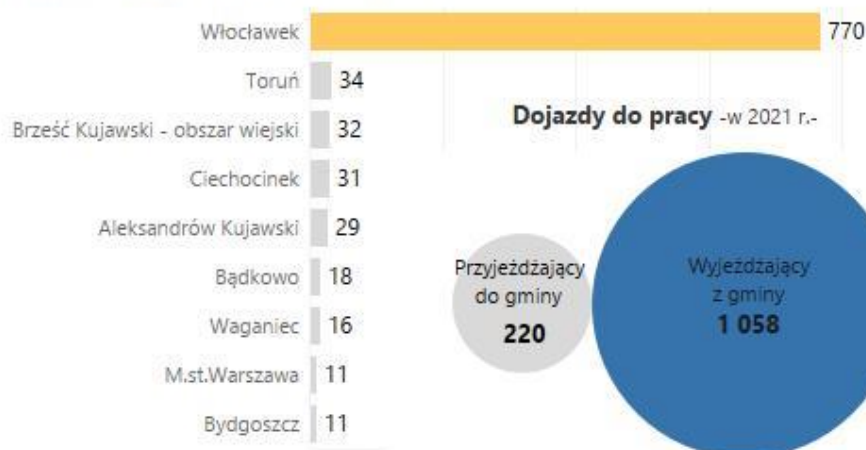
Liczba osób bezrobotnych w Gminie Lubanie rokrocznie maleje - w 2019 roku w Gminie zarejestrowanych było 172 osoby bezrobotne (GUS, stan na koniec grudnia), w 2023 roku - 165 osób (stan na koniec grudnia, GUS). Wśród bezrobotnych przeważają osoby długotrwale bezrobotne, z wykształceniem gimnazjalnym i niższym lub zasadniczym zawodowym, w grupie wiekowej 35-44 lata. Pamiętając o ukrytym bezrobociu i problematyce bierności zawodowej, warto zwrócić uwagę na wskaźniki przedstawiające liczbę pracujących mieszkańców. W 2023 roku w Gminie Lubanie na 1000 osób pracujących było 420 mieszkańców. Dla porównania, w powiecie włocławskim pracujących było 379 osoby/ 1000 ludności, a w województwie kujawsko-pomorskim - 378 osoby/ 1000 ludności. Dalsza analiza prowadzi do dostrzeżenia różnic płciowych w zakresie aktywności zawodowej. Z danych GUS wynika, że w 2023 roku w Gminie Lubanie pracujących było 763 kobiet (zmiana na niekorzyść w porównaniu do roku 2022 - > 776) oraz 1048 mężczyzn (zmiana na niekorzyść w porównaniu do roku 2022 --> 1058).

Informacje pozyskane od respondentów (niemal 40% ankietowanych dojeżdża do pracy do Włocławka) deklarujących dojazd do miejsca pracy poza obszar Gminy potwierdzają dane statystyczne, wedle których zdecydowana większość mieszkańców pracuje poza Gminą, najczęściej we Włocławku (w 2021 roku do Włocławka dojeżdżało do pracy 770 osób z Gminy Lubanie).

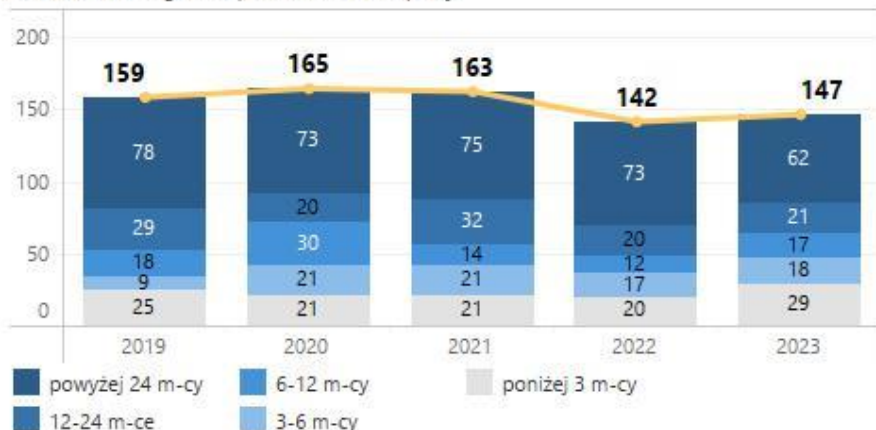
Wśród istniejących zakładów pracy (pracodawcy) na terenie Gminy Lubanie wyróżnić można Zakład Usług Komunalnych w Lubaniu oraz pozostałe jednostki gminne (w tym szkołę, GOK, CUS), przedsiębiorstwa - m.in Morfeusz (tekstylia hotelowe), Plast-Mix (producent tynku i farb), DELFA(lakiernia proszkowa), Zakład Gospodarki Komunalnej Groneko, Agpol (produkcja stolarki PCV i aluminium) czy Iw-Tom (sprzedaż i wynajem kontenerów) - oraz lokalne firmy transportowe bądź punkty handlowe. Zdecydowaną większość podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Lubanie stanowią przedsiębiorstwa zatrudniające do 10 osób (mikro-firmy rodzinne), przy czym statystyka ta obejmuje również jednoosobową działalność gospodarczą.

Rynek pracy

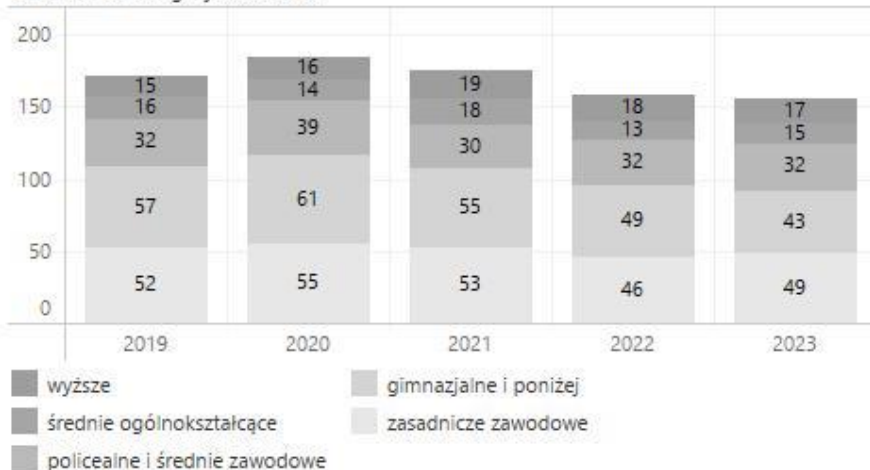
Główne kierunki dojazdów do pracy -w 2021 r.-

Bezrobotni -wg czasu pozostawania bez pracy-

Bezrobotni -wg wykształcenia-

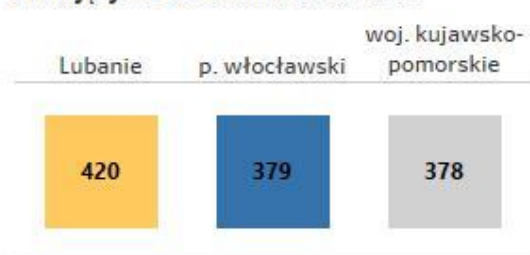
Wybrane kategorie bezrobotnych

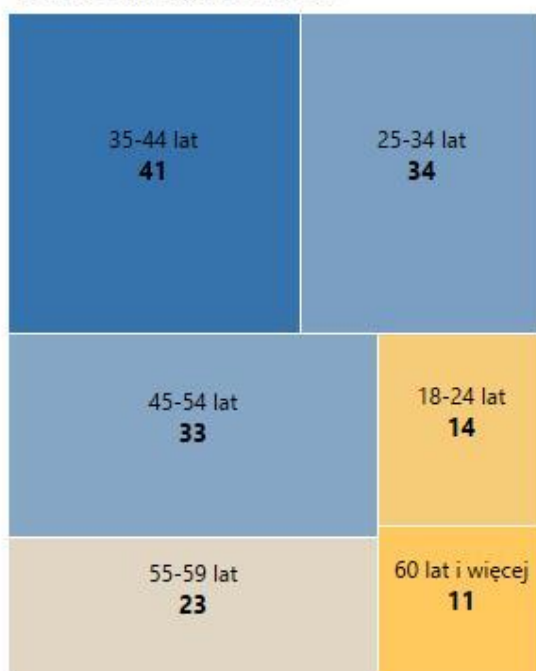
Liczba pracujących według płci

Pracujący na 1000 ludności -w 2023 r.-

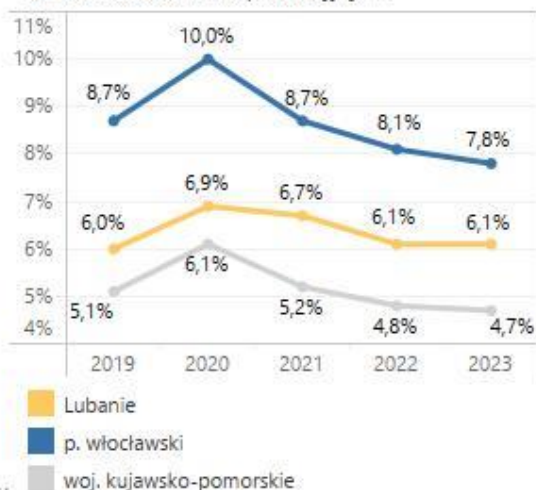

Bezrobotni -wg wieku w 2023 r.-

Udział bezrobotnych

-w liczbie osób w wieku produkcyjnym-

Przedsiębiorczość

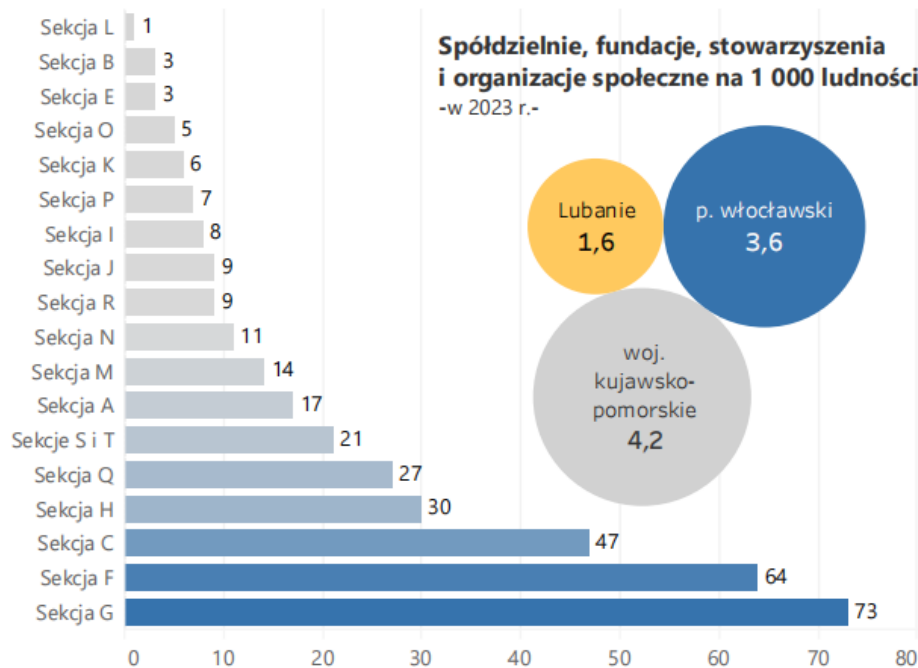
Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG), według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, które mają główne miejsce prowadzenia działalności w Gminie Lubanie obejmowała 200 pozycji, z czego status „aktywny” posiadało 154 podmiotów, status „zawieszony” posiadało 31 podmiotów, a liczba podmiotów prowadząca działalność wyłącznie w formie spółki cywilnej obejmowała 15 pozycji. Obserwuje się przewagę liczebną podmiotów nowo rejestrowanych do rejestru REGON nad wyrejestrowanymi. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne. Do wiodących branż w gminie zaliczyć należy: usługi ogólnobudowlane, handel i naprawy pojazdów samochodowych. Wśród sekcji PKD w ramach podmiotów wpisanych do rejestru REGON w 2023 roku przeważały: sekcja G (73 podmioty), sekcja F (64 podmioty) oraz sekcja C (47 podmiotów). Wskaźnik liczebności podmiotów gospodarczych świadczących działalność usługową (sekcje J-R) w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł w Gminie Lubanie (2023) 20,6 podmiotów usługowych (w powiecie zaś 23,3/ 1000 ludności, a w województwie aż 41,9/1000 ludności).

Niskie jest też zainteresowanie prowadzeniem działalności pozarządowej. W 2023 roku w Gminie Lubanie odnotowano jedynie 1,3 podmiotów NGO (spółdzielnie, fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne) w przeliczeniu na 1 000 ludności. Dla porównania, w powiecie odnotowano ich 3,6/ 1000 ludności, a w województwie 4,2/1000 ludności.

Gospodarka

Podmioty wpisane do rejestru REGON

-wg sekcji PKD 2007 w 2023 r.-

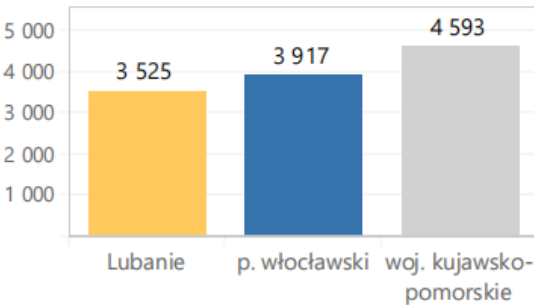
Podmioty wg klas wielkości

-na 1000 ludności w 2019 r. i 2023 r.-

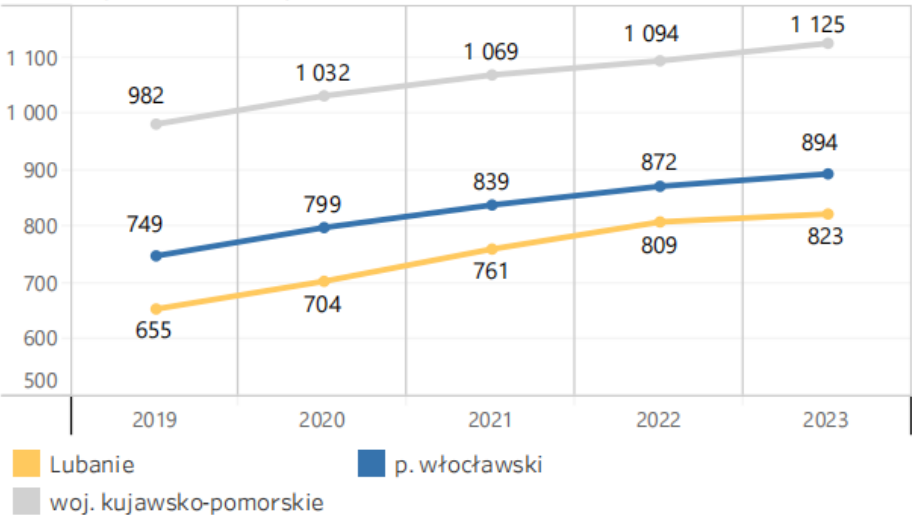
	2019	2023
250 - 999	0	0
1000 i więcej	0	0
50 - 249 osób	1	1
10 - 49 osób	11	10
0 - 9 osób	287	344

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

-na 10 tys. w 2023 r.-

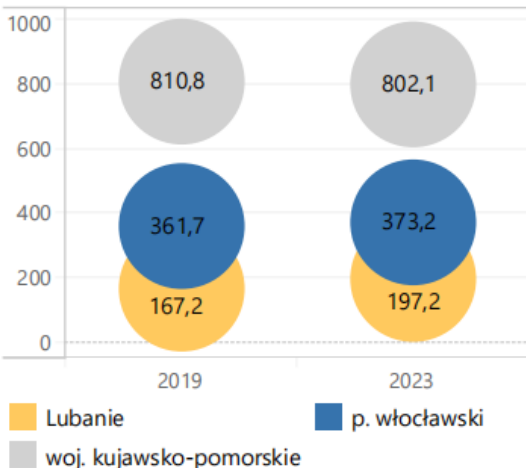

Podmioty wpisane do rejestru REGON -na 10 tys. ludności-

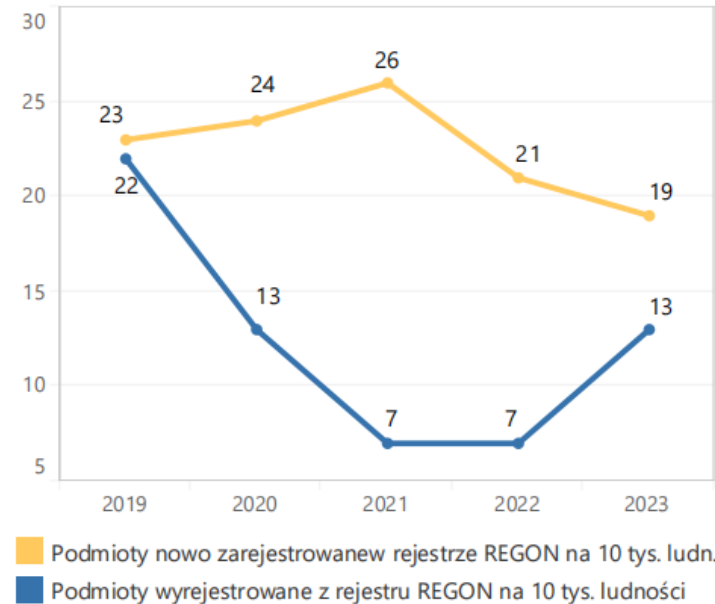

Instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej

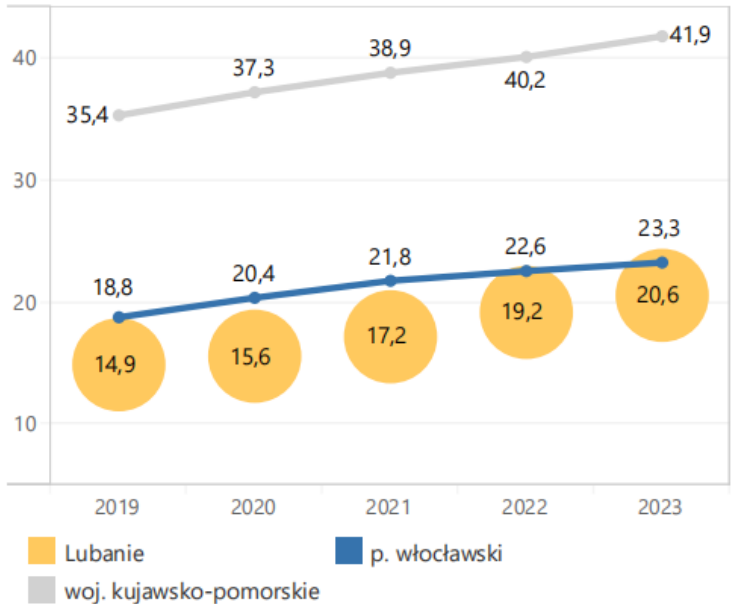
-w 2019 r. i 2023 r.-

Liczba podmiotów -na 10 tys. ludności-

Podmioty gospodarcze w usługach wyższego rzędu (sekcje J-R) -na 1000 ludności-

Rolnictwo

Z danych Urzędu Gminy⁴⁰ wynika, że podstawowym źródłem utrzymania dla większości ludności Gminy jest rolnictwo. Użytki rolne zajmują powierzchnię 4864 ha. W Gminie Lubanie funkcjonują 664 gospodarstwa rolne, w tym:

Tabela 3 Powierzchnia gospodarstw w Gminie Lubanie

Powierzchnia gospodarstw	Liczba gospodarstw
1-2 ha	195
2,01-5 ha	187
5,01-7 ha	74
7,01-10 ha	69
10,01-15 ha	70
Powyżej 15 ha	69

Źródło: Raport o stanie Gminy Lubanie za rok 2023.

W Gminie dominują gospodarstwa rodzinne, które często łączą produkcję roślinną z hodowlą zwierząt. Wiele z tych gospodarstw jest zależnych od rolnictwa subsystencyjnego oraz produkcji rolnej na sprzedaż. W niektórych częściach Gminy znajdują się również gospodarstwa specjalistyczne zajmujące się hodowlą bydła mlecznego, drobiu czy produkcją warzyw, owoców. Ze względu na strukturę użytkowania gruntów, przyszłość gminy będzie w dalszym ciągu wiązała się z rozwojem rolnictwa.

Rolnicy z Gminy Lubanie mogą korzystać z usług Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego (K-PODR)⁴¹, który oferuje wsparcie w zakresie szkoleń, doradztwa rolniczego oraz pomocy w pozyskiwaniu funduszy unijnych.

Finanse samorządowe

Sytuacja finansowa Gminy Lubanie przedstawia się relatywnie dobrze. Wskaźnik G⁴² w Gminie Lubanie (2024) wynosi 2 773,99 zł. Dla porównania, średni wskaźnik G dla gmin wiejskich w Polsce na 2024 rok wynosił 2 788,93 zł na mieszkańca.⁴³ Z danych GUS wynika, że 2022 rok był czasem oszczędności dla Gminy (saldo [dochody-wydatki ogółem] na poziomie 3,2 mln zł), w 2023 roku zaś sytuacja się odmieniła - saldo na poziomie ujemnym (-1,3 mln zł). Największe wydatki poczyniono na oświatę i wychowanie (w 2023 było to 8,67 mln zł). W ciągu ostatnich lat zmniejszył się udział dotacji zewnętrznych ogółem w dochodach Gminy - w 2019 dotacje stanowiły 31,56% dochodów Gminy (7,1 mln zł), a w 2023 już tylko 17,32% (4,4 mln zł).

⁴⁰ Raport o stanie Gminy Lubanie za rok 2023.

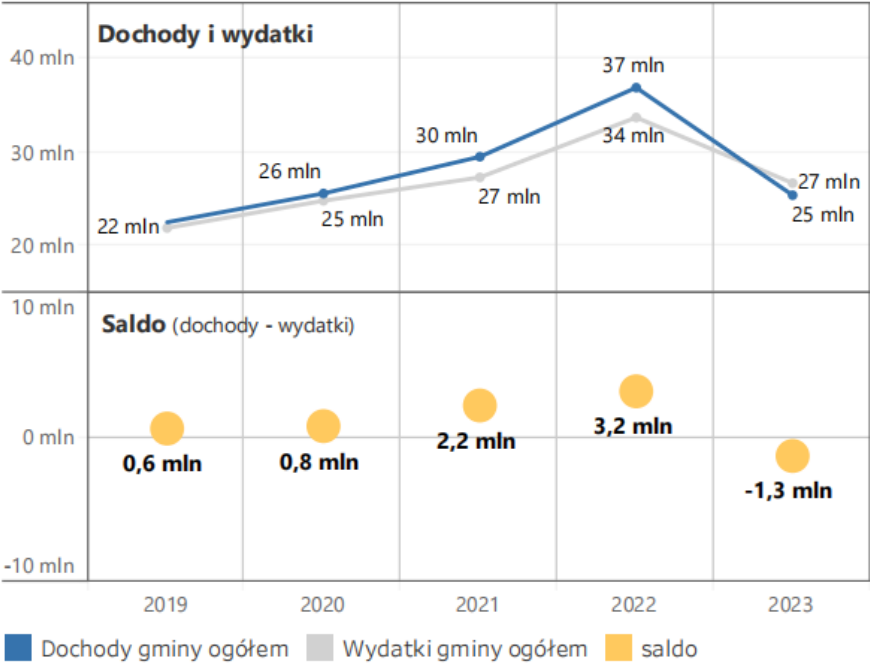
⁴¹ Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego znajduje się w Minikowie, w gminie Dąbrowa Biskupia, powiat inowrocławski.

⁴² Wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2024 r.

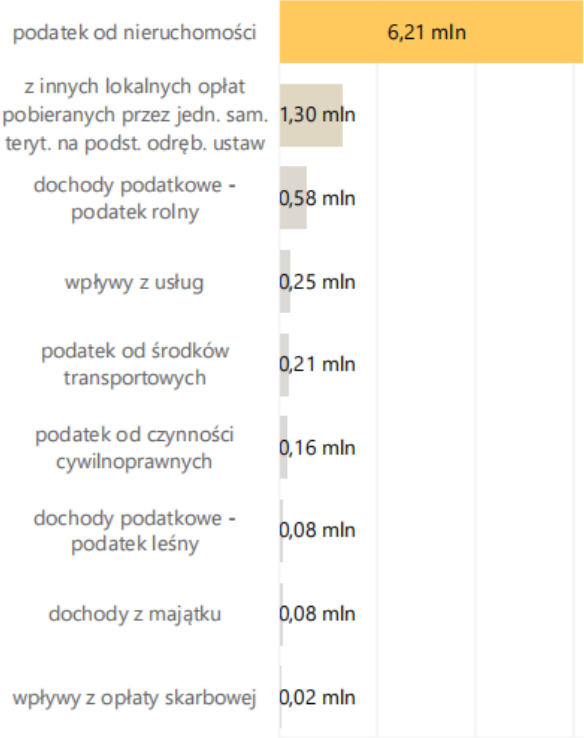
⁴³ Za: https://samorząd.pap.pl/kategoria/finanse/mf-opublikowalo-wskazniki-dochodow-podatkowych-jst-w-2024-r-tabele?utm_source=chatgpt.com, dostęp 28.02.2025

Finanse

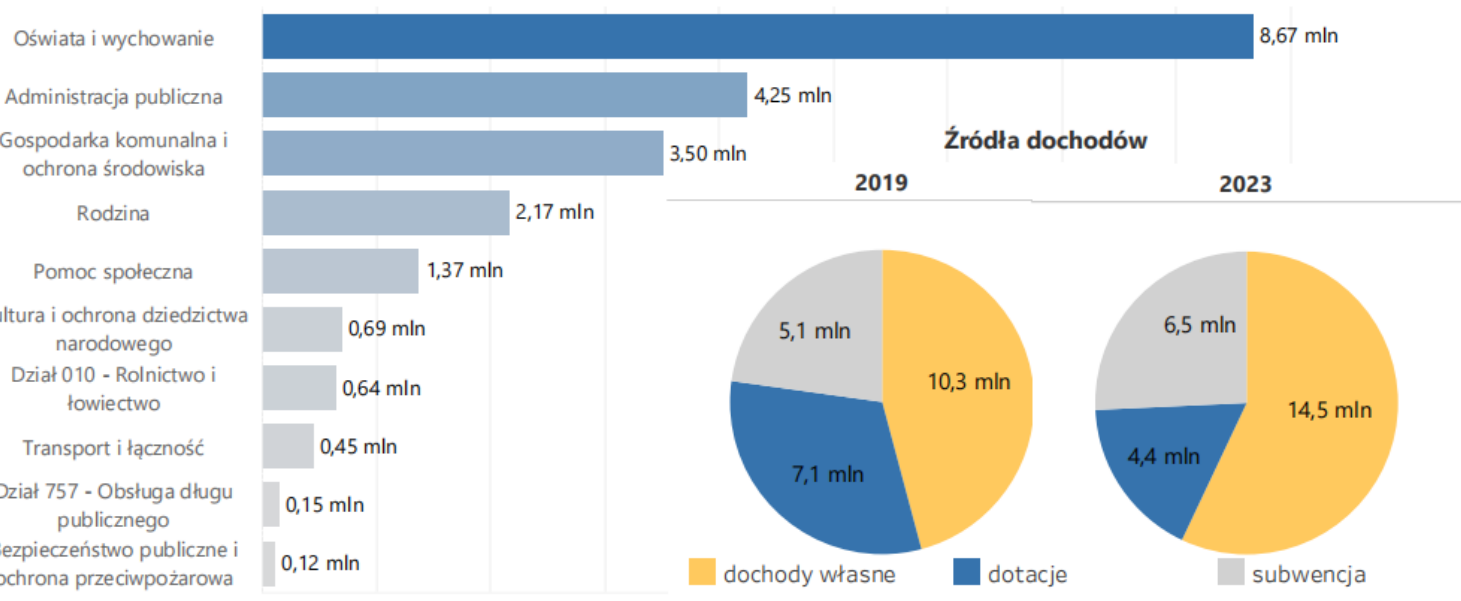
Dochody i wydatki gminy ogółem oraz saldo

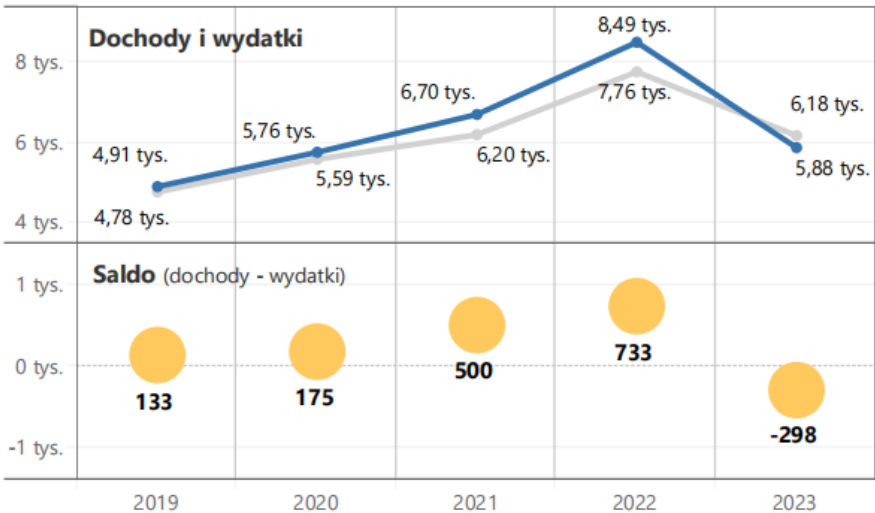
Dochody własne -w 2023 r. wybrane źródła-

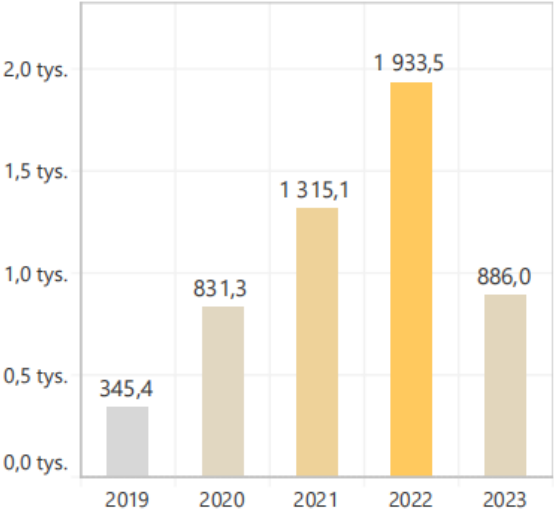
Główne wydatki -wg działów Klasyfikacji Budżetowej w 2023 r.-

Dochody i wydatki gminy na 1 mieszkańca oraz saldo

Wydatki majątkowe inwestycyjne na 1 mieszkańca

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2019-2023

SFERA GOSPODARCZA: Lista projektów⁴⁴ wynikających ze Strategii Terytorialnej MOF Włocławka oraz Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Tabela 4 Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Lista projektów [nazwy projektów] Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakres projektu
Sieć Włocławskiego Centrum Biznesu	Gmina zrezygnowała z realizacji projektu w ramach ZIT WŁOF, który przewidywał utworzenie Włocławskiego Centrum Biznesu. Złożono propozycję w zakresie przeniesienia środków finansowych na inne obszary. ⁴⁵

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Terytorialnej MOF Włocławka

4. Sfera przestrzenno-środowiskowa

Transport

Gmina Lubanie położona jest w odległości około 18 km od Włocławka, 40 km od Torunia oraz 85 km od Bydgoszczy. Gminę przecinają ważne arterie komunikacyjne, z których najistotniejsza to autostrada A1, droga krajowa nr 91 (DK 91) i trakcja kolejowa, będąca częścią ogólnokrajowej sieci kolejowej (linia kolejowa nr 18, Toruń - Włocławek - Kutno). Wszystkie wymienione szlaki komunikacyjne należą do europejskiej sieci transportowej TEN-T (Trans-European Transport Network)⁴⁶.

W ostatnich latach samorząd Gminy Lubanie zrealizował szereg inwestycji poprawiających jakość i dostępność dróg gminnych i powiatowych (modernizacja, rozbudowa i przebudowa sieci dróg powiatowych i gminnych, doświetlenie ulic⁴⁷, budowa i przebudowa chodników). Zrealizowane prace doceniają ankietowani mieszkańcy, zdaniem których dobrej jakości sieć dróg jest jedną z mocnych stron Gminy. Szczególnie dobrze oceniono jakość/stan nawierzchni dróg/ulic (80,9% odpowiedzi pozytywnych) oraz przepustowość głównych tras komunikacyjnych w godzinach szczytu (82,7% odpowiedzi pozytywnych).

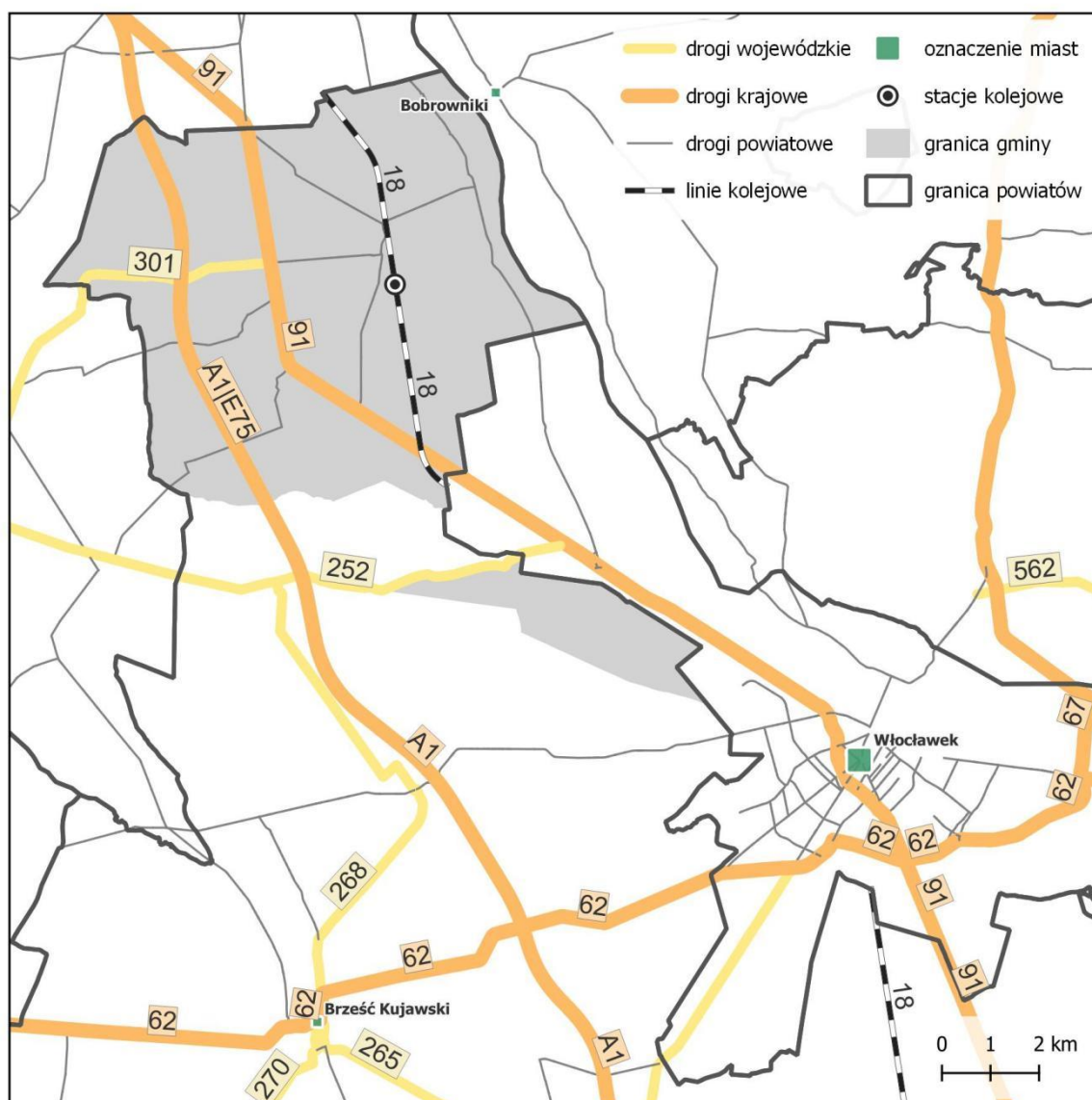
⁴⁴ Legenda wykorzystanej kolorystyki czcionki w pierwszej kolumnie obydwu tabeli: zielony kolor czcionki - projekt zrealizowany, niebieski kolor czcionki - projekt w trakcie realizacji, fioletowy kolor czcionki - projekt planowany, czerwony kolor czcionki - projekt odrzucony, czarny kolor czcionki - brak danych nt. Projektu.

⁴⁵ Na podstawie informacji pozyskanych od Urzędu Gminy Lubanie.

⁴⁶ <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/transeuropejska-siec-transportowa--ten-t>, dostęp: 25.02.2025

⁴⁷ Większość oświetlenia w Gminie podlega pod spółkę Energa. Zdaniem przedstawicieli Gminy priorytetem jest dalszy rozwój współpracy ze spółką w celu wdrażania nowoczesnych rozwiązań z zakresu energetyki i oświetlenia w Gminie.

Grafika 1 Infrastruktura drogowa w Gminie Lubanie

Źródło: Opracowanie własne.

Równie korzystnie oceniana jest sieć transportu zbiorowego (dostępność transportu publicznego została oceniona pozytywnie przez 53,3% ankietowanych). Na terenie MOF Włocławka obowiązuje *Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (PZMM) dla Włocławskiego Obszaru Funkcjonalnego - Kujawy 2035*. Jest to dokument zawierający zagadnienia związane z mobilnością i logistyką, urbanistyką, środowiskiem na terenie Obszaru Funkcjonalnego Włocławka. Obejmuje on zakres wyzwań transportowych charakterystycznych dla transportu miejskiego, powiatowo-gminnego i częściowo regionalnego. W Planie wskazano m.in. na problem braku spójnego systemu transportu publicznego w ujęciu ponadlokalnym, który to jest barierą dla rozwoju gospodarczego WŁOF i może ograniczać jego konkurencyjność. Wśród wylistowanych w dokumencie wyzwań, obok procesów suburbanizacyjnych, wskazano również na istnienie obszarów wykluczenia komunikacyjnego na

terenie WłOF. Stąd też priorytetem dla wszystkich gmin WłOF stać się powinna m.in. odbudowa zaufania społecznego do transportu publicznego i rozwój aktywnej mobilności (gł. pieszej i rowerowej).

Samorząd Gminy Lubanie stara się wyjść naprzeciw wskazanym w PZMM wyzwaniom. Przykładowo, w ostatnim roku (2024) Gmina Lubanie złożyła wniosek o dofinansowanie linii komunikacyjnej (w ramach Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej). Dzięki środkom pozyskanym od Wojewody Kujawsko-Pomorskiego mieszkańcy Gminy Lubanie korzystają od 1 lutego 2025 r. z linii komunikacyjnej na trasie: Mikanowo I, Mikanowo II, Lubanie, Włoszyca Lubańska, Barcikowo, Siutkówkę, Zapomnianowo, Janowice, Probstwo Górne, Kaźmierzewo, Mikanowo.

Obecnie w Gminie Lubanie nie ma dedykowanych dróg ani ścieżek rowerowych⁴⁸. W sąsiednich gminach powiatu włocławskiego, takich jak gmina Kowal i gmina Włocławek, powstały ścieżki rowerowe, np. na trasie Dębniaki - Telążna Leśna. Ponadto, wzdłuż całej gminy biegnie oficjalnie trasa rowerowa pn. *Rowerowy szlak turystyczny wzdłuż Wisły w województwie kujawsko-pomorskim* - trasa biegnie po istniejących drogach (jezdnie bitumiczne) i jest oznakowana. Warto również zwrócić uwagę na wydarzenia rowerowe w regionie, takie jak Rajd Rowerowy organizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki⁴⁹, który odbywa się w okolicach gminy Lubanie.

Mieszkalnictwo

Z danych GUS wynika, że w 2023 roku w Gminie Lubanie zlokalizowanych było 1312 mieszkań (przy czym warto zaznaczyć, iż na terenie Gminy dominuje zabudowa jednorodzinna). Oznacza to wzrost liczby o 30 na przestrzeni lat 2019-2023. Według danych GUS mieszkania w Gminie Lubanie charakteryzują się dużą powierzchnią użytkową (w 2023 roku przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania [wyrażona na 1 osobę w m²] osiągnęła w Gminie wartość 98,3 - dla porównania, w powiecie jest to 87,8, a w województwie 71,8). W poszczególnych mieszkaniach w Gminie zamieszkuje też więcej osób niż w przypadku powiatu czy województwa (wskaźnik liczby mieszkań w Gminie w przeliczeniu na 1000 ludności wynosi 304,3; w powiecie 339,8; a w województwie 402,9). W skład zasobu mieszkaniowego Gminy Lubanie wchodzi 10 lokali mieszkalnych, przy czym Gmina nie posiada wyodrębnionych mieszkań do najmu socjalnego⁵⁰.

⁴⁸ Dane GUS (opracowane w formie graficznej i zawarte w diagnozie będącej załącznikiem do strategii) okazują się stać w sprzeczności ze stanem rzeczywistym potwierdzonym przez Urząd Gminy Lubanie.

⁴⁹ Zob. <https://www.kujawiaki.pl/768-juz-wkrotce-rajd-rowerowy.html>, dostęp: 27.02.2025

⁵⁰ Wieloletni program gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy Lubanie na lata 2024-2028.

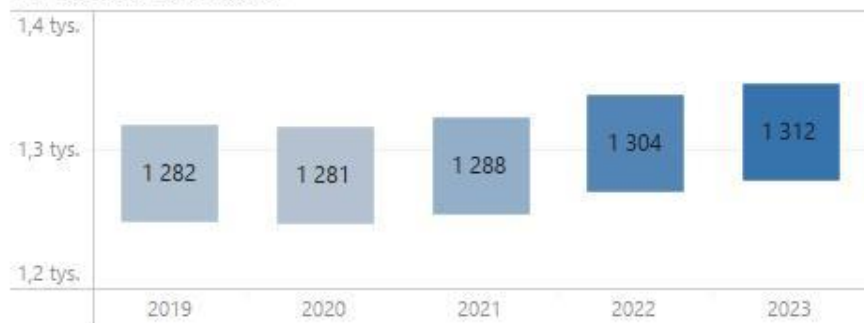
W kontekście mieszkalnictwa, obserwuje się w Gminie zaczątek intensywnego procesu suburbanizacyjnego. Trend ten jest widoczny w większości gmin sąsiadujących z Włocławkiem. Co więcej, prognozuje się, że będzie on przybierać na sile. Największym problemem jest przy tym niekontrolowany sposób rozwoju zabudowy, często na podstawie decyzji administracyjnych. W efekcie zabudowa jest rozproszona, co pociąga za sobą wiele negatywnych konsekwencji (o czym mowa w rozdziale dotyczącym sfery przestrzenno-środowiskowej).

Gmina Lubanie przystąpiła do Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej KZN Kujawy. Jest to spółka powołana przez Krajowy Zasób Nieruchomości (KZN) oraz 14 gmin z powiatów włocławskiego, radziejowskiego, aleksandrowskiego, golubsko-dobrzyńskiego i chodzieskiego. Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa (SIM) to forma współpracy między KZN a samorządami lokalnymi, mająca na celu zwiększenie dostępności mieszkań dla osób, które nie dysponują wystarczającymi środkami na zakup własnego lokalu, ale są w stanie regularnie opłacać czynsz najmu. Mieszkania oferowane przez SIM są dostępne w formule najmu z możliwością dojścia do własności, co stanowi atrakcyjną alternatywę dla tradycyjnego kredytu hipotecznego. W najbliższych latach planowane jest w ramach tego przedsięwzięcia wybudowanie budynku wielorodzinnego bądź osiedla domków szeregowych w miejscowości Probostwo Dolne, za Gminnym Parkiem Rozrywki⁵¹.

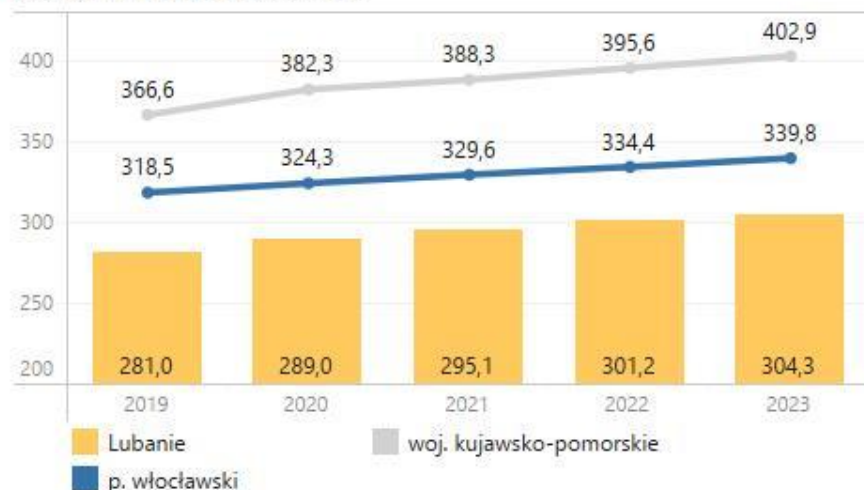
⁵¹ Na działce 224/2 lub jej części - aktualnie jest to działka Skarbu Państwa i do spółki musi ją wnieść KZN. Wariant drugi – budowa budynku wielorodzinnego na działce stanowiącej własność gminy Lubanie w miejscowości Gąbinek dz. Ew. 31/2 - informacje pozyskane drogą mailową od Urzędu Gminy Lubanie.

Mieszkalnictwo

Liczba mieszkań -ogółem-

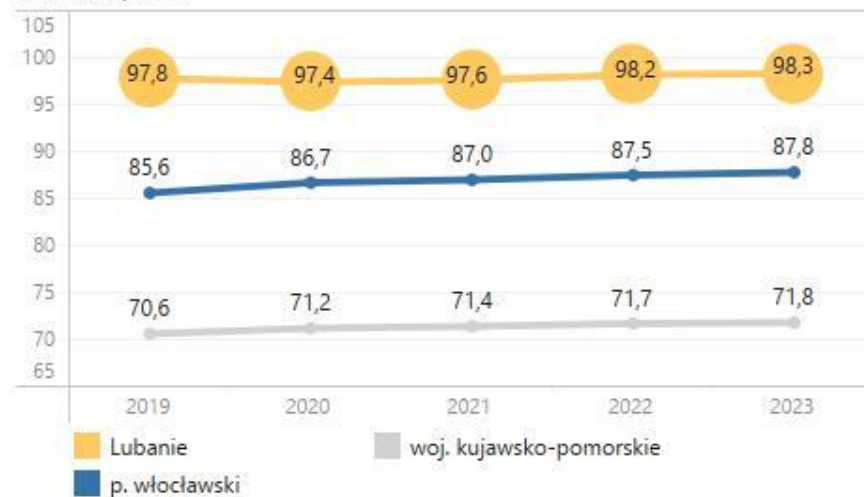

Liczba mieszkań -na 1000 ludności-

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania

-na 1 osobę w m²-

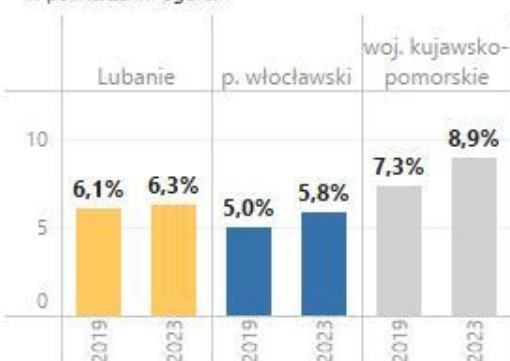
Pozwolenia i zgłoszenia z projektem

Liczba mieszkań komunalnych oraz średnia powierzchnia mieszkania komunalnego -w 2023r.-

Udział powierzchni objętej obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego -w powierzchni ogółem-

Mieszkania oddane do użytkowania

-na 1000 ludności-

Mieszkania oddane do użytkowania

Infrastruktura komunalna

W 2023 roku udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w Gminie Lubanie wyniósł 99,9%. W przypadku sieci kanalizacyjnej było to 41,2%. Podobny wynik odnotowuje się na terenie całego powiatu włocławskiego (43,1%) - jest on o niemal 30 pp. niższy niż w przypadku danych w ujęciu wojewódzkim (70,8%). Rozproszona zabudowa Gminy utrudnia zapewnienie infrastruktury komunalnej. Na brak/ złą jakość infrastruktury wodno-kanalizacyjnej narzeka 22% ankietowanych. Mieszkańcy, którzy nie mają dostępu do sieci kanalizacyjnej, muszą radzić sobie z alternatywnymi rozwiązaniami dotyczącymi gospodarowania ściekami. W takich przypadkach mieszkańcy mogą korzystać m.in. ze zbiorników bezodpływowych (szamba) bądź z przydomowych oczyszczalni ścieków.⁵²

Z informacji pozyskanych od Urzędu Gminy Lubanie wynika, że samorząd planuje w najbliższych latach szereg inwestycji związanych z gospodarką wodno-ściekową, w tym m.in.:

- Przebudowę /modernizację stacji uzdatniania wody w miejscowości Lubanie (etap II);
- Budowę dwóch studni głębinowych oraz stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Lubanie (inwestycja w trakcie realizacji);
- Rozbudowę sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Lubanie;
- Rozbudowę i przebudowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz, Gmina Lubanie (inwestycja w trakcie realizacji).

Udział ludności korzystającej z przyłącza do sieci gazowej na terenie Gminy Lubanie jest minimalny - wynosi 0,8% w 2023 roku (dla porównania w powiecie jest to 12,2%, a w województwie 45,6%). Na terenie Gminy Lubanie nie ma scentralizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło. Zasilanie części odbiorców w terenie rozproszonej zabudowy odbywa się głównie poprzez ogrzewanie piecowe spalające węgiel kamienny, w mniejszym stopniu drewna, sporadycznie olej opałowy⁵³. Gmina Lubanie nie jest zasilana gazem ziemnym przewodowym z krajowego systemu przesyłowego (wyjątkiem jest część wsi Gąbiniek), przy czym przez teren Gminy przebiega 5 gazociągów

⁵² Gmina oferuje mieszkańcom dofinansowanie na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Warunkiem jest ich wykorzystywanie do oczyszczania ścieków bytowych pochodzących z budynku mieszkalnego. Do oczyszczalni nie mogą być odprowadzane ścieki pochodzące z nieruchomości wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej.

Przykładowo, w 2023 roku w Gminie Lubanie powstało 10 nowych przydomowych oczyszczalni ścieków., za Raport o Stanie Gminy Lubanie za 2023 rok.

Należy mieć na uwadze, że budowa przydomowych oczyszczalni ścieków może napotkać trudności związane z ochroną środowiska i obowiązującymi przepisami prawa. Część obszarów Gminy znajduje się na terenach objętych ochroną przyrody, takich jak obszary Natura 2000, co stawia dodatkowe wymagania prawne przy planowaniu i realizowaniu takich inwestycji. Wynika to z konieczności zapewnienia ochrony środowiska przed zanieczyszczeniami, które mogłyby wpłynąć na lokalne ekosystemy.

⁵³ Od kilku lat dostępne jest również dofinansowanie na budowę instalacji fotowoltaicznych dla mieszkańców (dofinansowanie do połowy kosztów netto przedsięwzięcia.)

tranzytowych wysokiego ciśnienia oraz kilka krótszych łączących infrastrukturę naziemną. Na terenie gminy, we wsi Gąbinek, zlokalizowana jest Tłocznia Gazu Włocławek - jeden z zakładów należących do Systemu Gazociągów Tranzytowych EuRoPol GAZ SA.

Z danych zebranych między 2020-2023 rokiem wynika, że jedynie 7 indywidualnych gospodarstw domowych na terenie Gminy korzystało z sieci gazowej. Zdanie autorów *Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Lubanie na lata 2024-2039*, liczba ta wskazuje na *niskie zainteresowanie podłączeniem obiektów do sieci gazowej*⁵⁴. Jest to twierdzenie stojące w sprzeczności z rzeczywistym, zgłaszanym w ankiecie i podczas spotkań stacjonarnych, zapotrzebowaniem mieszkańców na ciepło ze źródła gazowego.

Liczba odpadów zbieranych od mieszkańców Gminy Lubanie, po zwykłym roku 2020 (będącym rokiem wybuchu pandemii COVID-19, co sugerować może potencjalną korelację zjawisk) zmalała i ustabilizowała się - w 2023 roku zebrano w Gminie 466,9 ton odpadów. W miejscowości Kucierz, znajduje się składowisko odpadów komunalnych, innych niż niebezpieczne i obojętne. W 2024 roku przeprowadzono rekultywację tego składowiska w ramach projektu *Rekultywacja składowisk odpadów w województwie kujawsko-pomorskim na cele przyrodnicze*⁵⁵. Głównym jego celem było przywrócenie walorów przyrodniczych terenom zamkniętych 29 składowisk o łącznej powierzchni 32,4 ha. Zakres prac obejmował właściwe ukształtowanie terenu, odtworzenie gleby, uregulowanie stosunków wodnych, obsadzenie roślinnością oraz utworzenie ścieżek edukacyjnych.⁵⁶ W miejscowości Kucierz znajduje się również Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

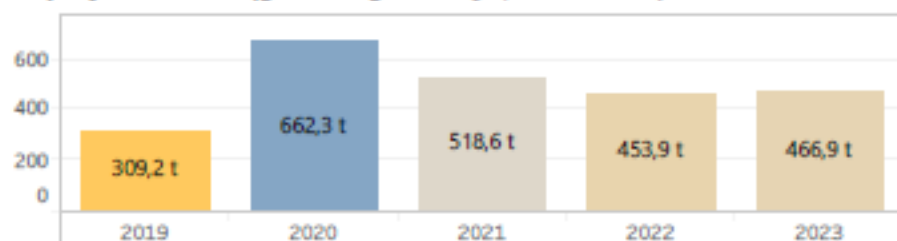
⁵⁴ Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Lubanie na lata 2024-2039, s.53 (w tym Tabela nr 18)

⁵⁵ Projekt został zrealizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego wspólnie z 27 samorządami lokalnymi oraz 1 związkiem międzygminnym.

⁵⁶ Za: <https://lubanie.com/rekultywacja-skladowiska-odpadow-2/>, dostęp: 27.02.2025

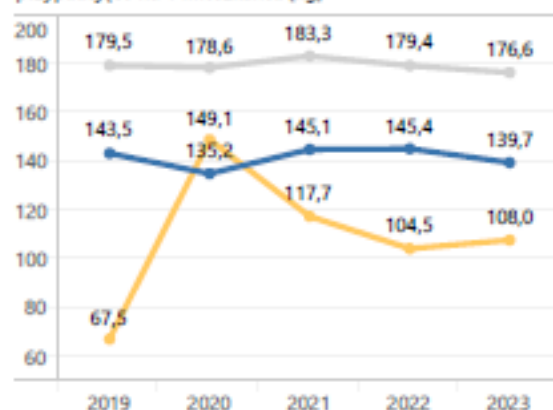
Środowisko i infrastruktura

Odpady zebrane w ciągu roku ogółem -z gospodarstw domowych-

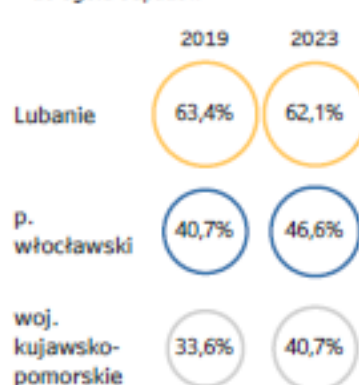
Zmieszane odpady komunalne

-z gospodarstw domowych
przypadające na 1 mieszkańca [kg]-

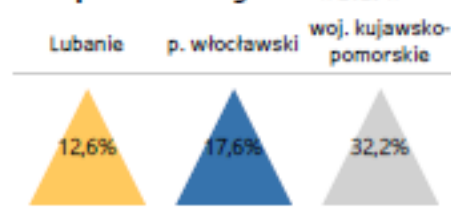

Odpady zebrane selektywnie

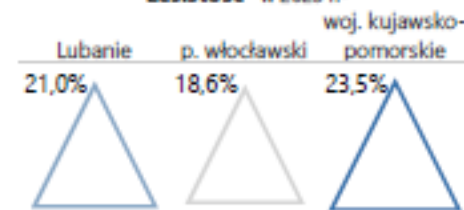
-z gospodarstw domowych w relacji
do ogółu odpadów-

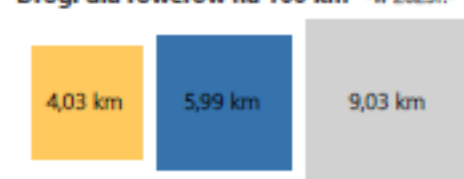
Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem -w 2023 r.-

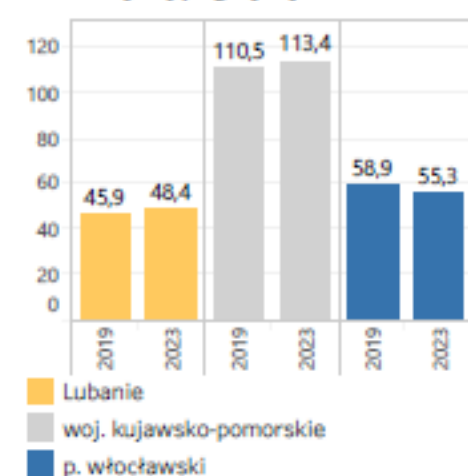
Lesistość -w 2023 r.-

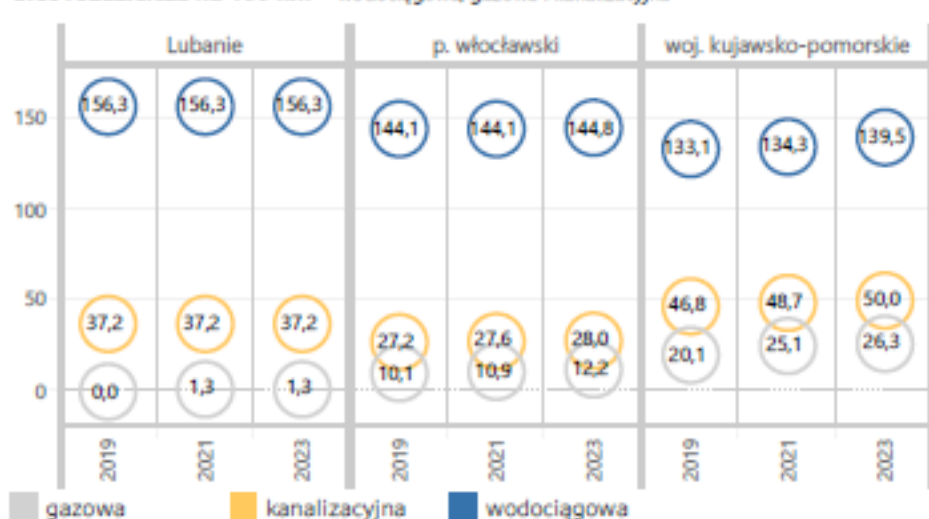
Drogi dla rowerów na 100 km² -w 2023r.-

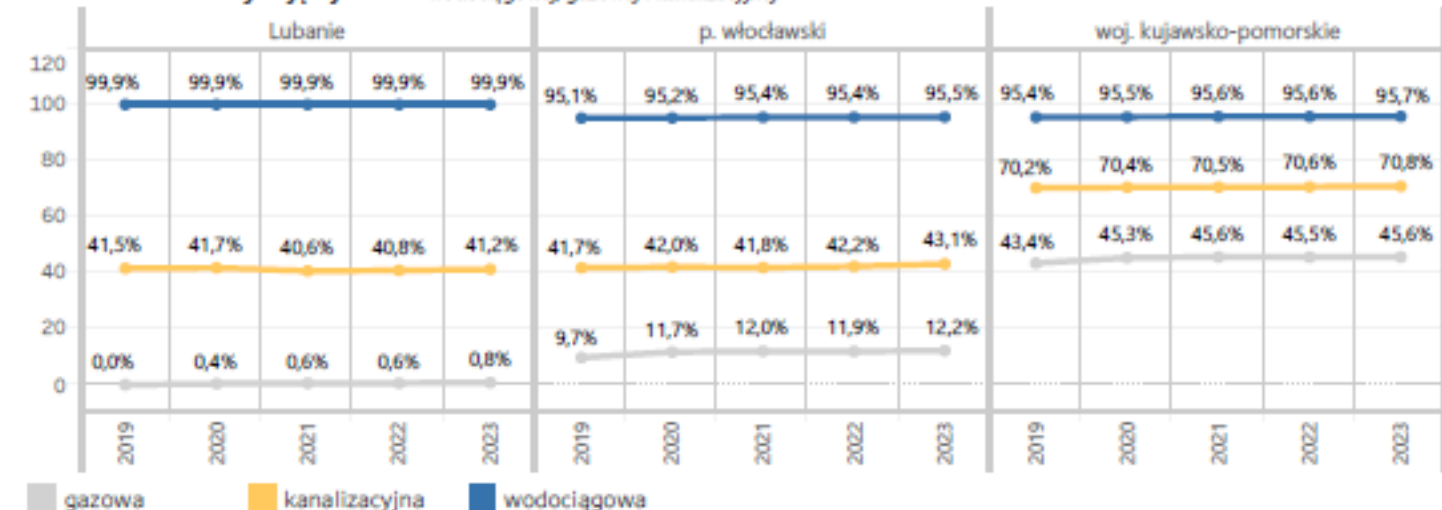
Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego [m³]

Sieć rozdzielcza na 100 km² -wodociągowa, gazowa i kanalizacyjna-

Udział ludności korzystającej z sieci -wodociągowej, gazowej i kanalizacyjnej-

Przestrzeń publiczna

Kluczowym problemem dla całego MOF Włocławka jest brak zintegrowanego planowania przestrzennego, co stanowi przeszkodę dla rozwoju obszaru i jednocześnie osłabia konkurencyjność całego województwa. W raporcie będącym częścią inicjatywy *Catching-up Regions-3* (CuR3) wskazano, że: *Obecne polityki i praktyki w zakresie planowania przestrzennego skutkują nieoptymalnym i niezrównoważonym rozwojem urbanistycznym. Ponieważ studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie są aktami prawa miejscowego, a do tego często są przestarzałe, ich zapisy w wielu wypadkach zastępowane są indywidualnymi decyzjami administracyjnymi dotyczącymi warunków zabudowy na danej działce. (...) Jeśli chodzi o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, są one często sporządzane dla bardzo małych obszarów (jedna działka lub grupa kilku działek). (...) nie wpisują się w żadną szerszą wizję, zatem, w swojej obecnej formie, nie można ich uznać za adekwatne narzędzie do zarządzania rozwojem.*⁵⁷

Nakreślony problem dotyczy również Gminy Lubanie, która stoi przed wyzwaniem opracowania Planu Ogólnego. Zgodnie z Art. 67. zmiana ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw⁵⁸, sporządzenie planu ogólnego jest obligatoryjne - po 1 stycznia 2026 r. co do zasady, nie będzie możliwości uchwalenia nowego lub zmiany obowiązującego planu miejscowego ani wydania decyzji WZ i LCP.

W kontekście wyzwań związanych z napływem ludności miejskiej do gmin wiejskich (ang. *urbansprawl*) istotna jest dbałość o ład przestrzenny wyrażony poprzez ściśle określony podział gruntów w zależności od ich dalszego przeznaczenia. Obecna zabudowa mieszkalna Gminy jest rozproszona, co nie tyle wpływa niekorzystnie na estetykę przestrzeni, a przede wszystkim utrudnia zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury drogowej i komunalnej. W dalszej kolejności może mieć negatywny wpływ na tereny chronione z uwagi na wysoką wartość przyrodniczą.

Z informacji pozyskanych od Urzędu Gminy Lubanie wynika, że w obszarze Gminy znajdują się tereny które może w najbliższej przyszłości przeznaczyć pod zabudowę jednorodzinną - dotyczy takich miejscowości jak: Probstwo Dolne, Lubanie, Mikanowo B, Kucierz i Probstwo Górne .

Obserwuje się starania samorządu w obszarze zapewnienia mieszkańcom oczekiwanej wysokiej jakości przestrzeni wspólnej - miejsc spędzania czasu wolnego. Jedną z ważniejszych inwestycji podjętych w ostatnim czasie w obszarze kształtowania przestrzeni publicznej jest utworzenie terenu

⁵⁷ Planowanie przestrzenne dla Włocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, *Catching-up Regions*, 2019, s.12

⁵⁸Dz.U. 2023 poz. 1688 ze zm.

sportowo-rekreacyjnego (Park Rozrywki) w miejscowości Probstwo Dolne.⁵⁹ Park zajmie obszar 1,60 ha, na którym znajdują się różnego rodzaju urządzenia rekreacyjne, sportowe, zabawowe dla dzieci i dorosłych mieszkańców. Z danych pozyskanych od Urzędu Gminy Lubanie wynika, że planowana jest dalsza rozbudowa Parku - m.in poprzez budowę świetlicy wiejskiej z kręgielnią, tężnią oraz montaż kolejnych urządzeń sportowych.

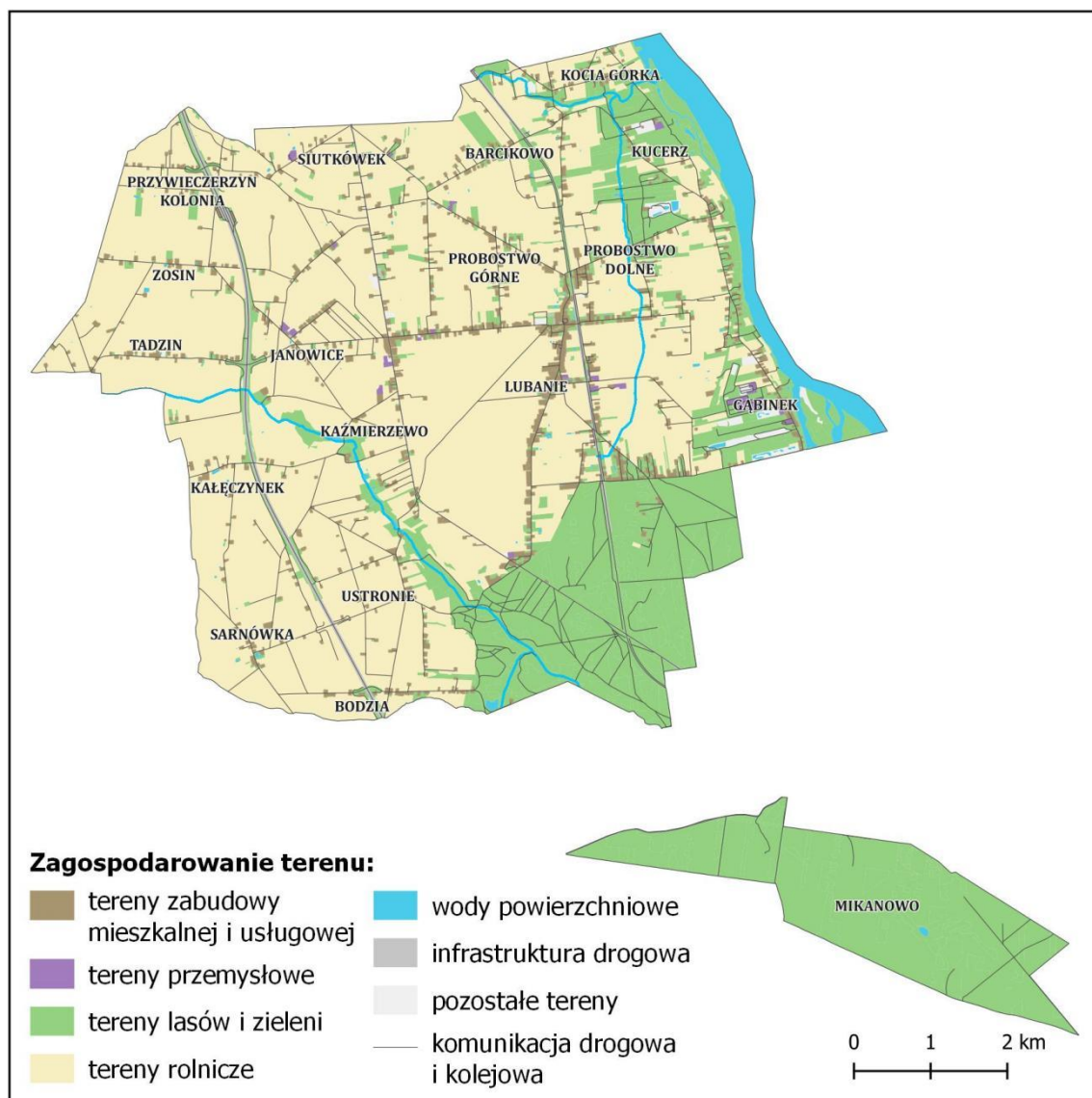
Do najważniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego Gminy Lubanie należą zespoły dworsko-parkowe w Kaźmierzewie i Ustroniu :

- Zespół dworsko-parkowy w Kaźmierzewie położony jest u stóp stawów, obejmuje dwór, budynki gospodarcze, a także przestronny park, który stanowi całość założenia - obecnie Dworek jest własnością prywatną;
- Zespół dworsko-parkowy w Ustroniu: zespół dworski wpisany do wojewódzkiej ewidencji zabytków, posiada istotne elementy ochrony konserwatorskiej tj.: dwór (dawny budynek szkoły), brama do parku z XIX wieku i park z początku XX wieku;
- Zespół kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja z 1909 roku, będący przykładem neogotyckiej architektury sakralnej z zachowaniem średniowiecznych elementów pierwotnej świątyni. Ponadto w kościele znajduje się barokowe wyposażenie z obrazem Matki Boskiej Śnieżnej z I poł. XVII wieku.

Gmina Lubanie nie posiada istotnego potencjału turystycznego. Zdaniem większości respondentów (badania jakościowe oraz ilościowe) nie istnieją żadne czynniki wyróżniające Gminę Lubanie spośród innych gmin regionu.

⁵⁹ Gminny Park Rozrywki w Probstwie Dolnym w gminie Lubanie został uroczystie otwarty w dniu 24 czerwca 2024 r.

Grafika 2 Zagospodarowanie terenu w Gminie Lubanie

Źródło: Opracowanie własne

Środowisko

Obszary chronione

Na terenie Gminy Lubanie znajdują się następujące obszary objęte ochroną:

- ✓ Obszar Chronionego Krajobrazu "Niziny Ciechocińskiej" - Wyznaczony 1 stycznia 1983 roku, obejmuje powierzchnię 38 236,34 ha. Ośią hydrologiczną opisywanego terenu jest rzeka Wisła. Uzupełnienie sieci hydrograficznej stanowi rzeka Tążyńska stanowiąca lewobrzeżny

dopływ Wisły oraz system drobnych cieków i rowów. Trwałym i bardzo ważnym składnikiem szaty roślinnej są lasy⁶⁰.

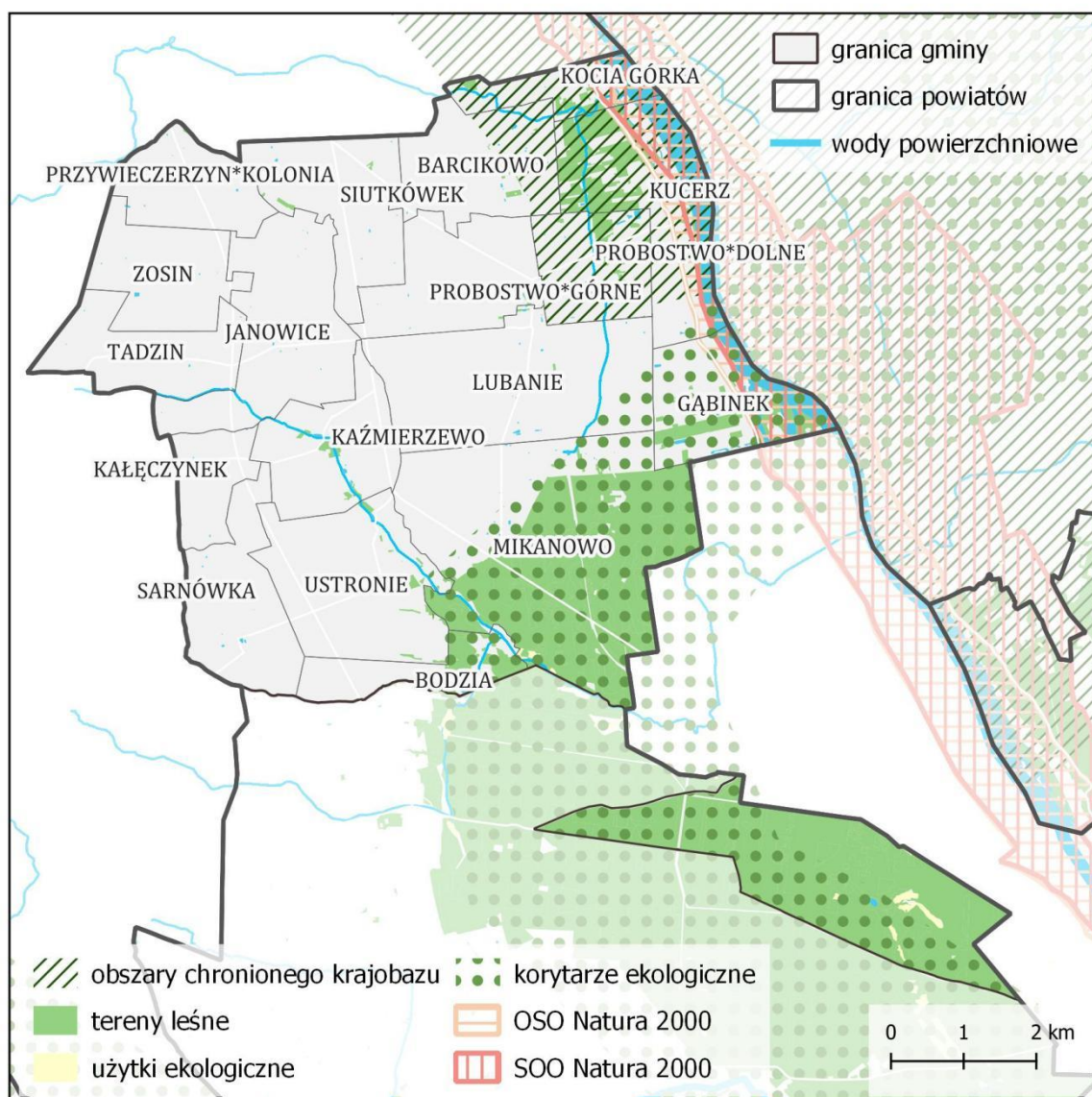
- ✓ Obszary Natura 2000:
 - ◆ Włocławska Dolina Wisły (PLH040039) - obszar obejmuje koryto rzeki Wisły oraz terasę zalewową wraz z otaczającym obszarem i z lokalnie występującymi stromymi stokami doliny.
 - ◆ Dolina Dolnej Wisły(PLB040003), który obejmuje dolinę Wisły, w tym tereny w pobliżu gminy Lubanie - jest to obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia). Obszar obejmuje prawie naturalną dolinę Dolnej Wisły bez odcinka ujściowego - na odcinku pomiędzy Włocławkiem a Przegaliną⁶¹.
- ✓ Użytki ekologiczne - na terenie Gminy Lubanie wyróżniono osiem użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 17,58 ha.

⁶⁰ Zob.

<https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewobszarchronionegokrajobrazu.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.OCHK.45>
dostęp: 28.02.2025

⁶¹ Zob. <https://wloclawek.torun.lasy.gov.pl/obszary-natura-2000>, dostęp: 28.02.2025

Grafika 3 Obszary objęte ochroną na terenie Gminy Lubanie

Źródło: Opracowanie własne

Jakość wód oraz gospodarka wodami

Gmina Lubanie w całości położona jest w dorzeczu Wisły. Samorząd, będąc członkiem⁶² Lokalnego Partnerstwa do Spraw Wody (LPW)⁶³ aktywnie podejmuje działania na rzecz poprawy gospodarki wodnej - w odniesieniu zarówno do działań związanych z ochroną wód i utrzymaniem prawidłowego poziomu retencji, jak i działań związanych z monitoringiem wód i ochroną przeciwpowodziową.

⁶² Powiatowy Plan Wodny dla POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO, Plan rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022 - 2030, I wersja – grudzień 2021 r.

⁶³ Zob. <https://www.kpodr.pl/wp-content/uploads/2023/07/Lokalne-Partnerstwa-Wodne-stan-obecny-i-perspektywy-27.11.2023m.pdf>, dostęp: 28.02.2025

Gmina Lubanie znajduje się w obszarze narażonym na zagrożenie powodziowe. W przeszłości, w czerwcu 2019 roku, na terenie powiatu włocławskiego, w tym Gminy Lubanie, ogłoszono stan zagrożenia powodziowego w związku z wysokimi stanami wód na rzece Wiśle⁶⁴. Dodatkowo, w 2016 roku, podczas posiedzenia Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego we Włocławku, podkreślono, że Gmina Lubanie znajduje się w strefie bezpośredniego zagrożenia powodziowego rzeki Wisły⁶⁵. Na podstawie analizy ryzyka powodziowego, która uwzględnia m.in. lokalizację obszaru względem rzek, zagrożenie związane z wysokością wód oraz historyczne dane dotyczące występowania powodzi, do obszaru szczególnego zagrożenia powodzią kwalifikuje się miejscowość Kucierz. Wpływ na to ma położenie miejscowości wzdłuż Wisły.

Gmina podlega pod *Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) dla obszaru dorzecza Wisły*, opracowany przez Wody Polskie. Celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania zawarte w PZRP obejmują utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych i budowę infrastruktury ochrony przed powodzią, monitorowanie i prognozowanie poziomów wód oraz czynności w zakresie przygotowania do sytuacji kryzysowych.

Katalog typów działań ograniczających ryzyko powodziowe prezentuje typy działań służące do osiągnięcia celów zarządzania ryzykiem powodziowym. Do typu działania przypisuje się różne działania polegające na podjęciu konkretnych interwencji posiadających określone atrybuty m.in. zakres, lokalizację, koszt i czas realizacji. Katalog typów działań⁶⁶ jest katalogiem otwartym i może być weryfikowany w kolejnych cyklach planistycznych.

Do typów działań hamujących wzrost ryzyka powodziowego należą:

- ochrona lub zwiększanie retencji zlewniowej na gruntach leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych, na użytkach rolnych oraz na gruntach zabudowanych i zurbanizowanych;
- ochrona lub przywrócenie retencji dolin rzecznych;
- zachowanie i rozbudowa (poprawa) funkcjonalności systemu zabezpieczenia obszarów depresyjnych;
- odbudowa zniszczonej przez powódzie infrastruktury przeciwpowodziowej.

Natomiast do typów działań służących obniżeniu zidentyfikowanego ryzyka powodziowego zaliczono:

⁶⁴ Zarządzeniem Nr 26 /2019 Starosty Włocławskiego z dnia 03 czerwca 2019 roku w sprawie odwołania stanu pogotowia przeciwpowodziowego.

⁶⁵ Zob.

https://wloclawski.pl/archiwum/wloclawski.pl/wiadomosci/1/wiadomosc/143468/posiedzenie_powiatowego_z_espolu_zarzadzania_kryzysowego_we_wlocl.html?utm_source=chatgpt.com, dostęp: 28.02.2025

⁶⁶ Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, s.57-58

- zwiększanie retencji na gruntach leśnych zadrzewionych i zakrzewionych, na użytkach rolnych oraz na gruntach zabudowanych i zurbanizowanych;
- zwiększenie retencji dolin rzecznych;
- budowę hydrotechnicznych obiektów retencjonujących wodę;
- usprawnienie reguł sterowania obiektami i urządzeniami technicznej ochrony przed powodzią dla redukcji fali powodziowej;
- budowę mobilnych systemów ochrony przed powodzią;
- budowę przebudowę wałów przeciwpowodziowych;
- budowę kanałów ulgi;
- dostosowanie przepustowości koryta cieków lub kanałów do racjonalnego przeprowadzania wód na odcinkach, gdzie obszary szczególnego zagrożenia powodzią charakteryzują się dużą wrażliwością.

Dorzecze Wisły, w tym obszar Gminy Lubanie, obejmuje *Plan Gospodarowania Wodami dla Dorzecza Wisły (PGW Wisła)*. Jest to dokument, który szczegółowo opisuje sposób zarządzania wodami w dorzeczu Wisły. Określa cele i przedsięwzięcia, które mają poprawić jakość wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi w tym obszarze. Działania w ramach planu obejmują:

- Ochronę przed powodzią – m.in. budowa i konserwacja infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym wałów i zapór, oraz opracowywanie systemów monitoringu i ostrzegania przed powodzią;
- Ochronę jakości wód – zapobieganie zanieczyszczeniu wód, poprawa stanu ekologicznego rzek i jezior;
- Zarządzanie zasobami wodnymi – odpowiednie rozdzielanie zasobów wodnych do celów pitnych, przemysłowych, rolniczych itp.

Gmina Lubanie położona jest w rejonie wyróżniającym się w województwie i kraju jedną z najniższych wartości dla opadów atmosferycznych w ciągu roku. Opad roczny w ostatnich latach wynosił średnio około 500 mm, przy parowaniu z powierzchni terenu ok. 550 mm/rok.

Z danych ISOK⁶⁷ wynika, że cały obszar Gminy Lubanie zakwalifikowany jest jako teren silnego zagrożenia suszą (wartość skumulowana: łączne zagrożenie suszą) . Choć brak jest szczegółowych map na poziomie gminy, wschodnia część województwa kujawsko-pomorskiego, w tym obszar w pobliżu Gminy Lubanie, często bywa bardziej narażona na występowanie susz niż zachodnia część

⁶⁷https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMZIP, dostęp 17.03.2025

regionu. Tereny w tej części mogą doświadczyć długotrwałych okresów bez opadów, co wpływa na dostępność wody dla rolnictwa.

Z danych Instytutu Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) wynika⁶⁸, że zagrożenie suszą na poziomie Gminy Lubanie w 2024 roku dotyczyło takich upraw jak przede wszystkim zboża ozime, zboża jare, krzewy owocowe i truskawki.

Katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy, zwany dalej także „katalogiem”, znajduje swoją podstawę prawną w art. 184 ust. 2 pkt 4 ustawy – Prawo wodne. Katalog ten stanowi integralną część *Programu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)*. Tworzenie katalogu oraz wdrażanie działań w nim zawartych jest wspierane przez szereg instrumentów prawnych. Przykładem działań wchodzących w bezpośrednie relacje z instrumentami prawnymi są⁶⁹:

- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- budowa oraz przebudowa urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej,
- opracowanie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem suszy w zakresie czasowego ograniczenia w korzystaniu z wód,
- zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych,
- przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych,
- realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania na obszarach bilansowych o ograniczonych zasobach dyspozycyjnych.

Występowaniu suszy sprzyja działalność człowieka przekształcająca środowisko naturalne. Uwidacznia się tu np. negatywny wpływ rolnictwa związany z nieustanną eksploatacją gruntów, która oddziałuje na naturalny poziom retencji glebowej. Kolejna antropogeniczna przyczyna suszy to zmniejszenie powierzchni terenów wilgotnych, takich jak łąki czy torfowiska, które pełnią rolę naturalnych magazynów wody, co prowadzi do zmniejszenia zdolności gleby do zatrzymywania wody. W przypadku intensywnych opadów woda szybko odpływa do rzek, zamiast być zatrzymywana w glebie, zwiększając ryzyko suszy w późniejszym okresie, zwłaszcza gdy brakuje wód gruntowych. Ponadto, intensywne nawadnianie pól rolnych w okresach suszy może przyczyniać się do dalszego uszczuplenia zasobów wodnych w regionie, zwłaszcza jeśli nawadnianie nie jest efektywne i odbywa się w sposób, który prowadzi do szybszego parowania wody.

⁶⁸<https://susza.iung.pulawy.pl/wykazy/2024,0418102/>, dostęp 17.03.2025

⁶⁹ Program Przeciwdziałania Skutkom Suszy, s.63-65

Stąd też wynikają działania samorządu w zakresie poprawy retencji wodnej i monitoringu wód. W 2019 roku, w związku z wystąpieniem suszy na terenie gminy, podjęto starania o poprawę rzetelności pomiarów opadów atmosferycznych. Na terenie Gminy została zainstalowana stacja meteorologiczna, której celem jest monitorowanie warunków atmosferycznych, szczególnie pod kątem opadów deszczu. Wprowadzenie stacji meteorologicznej jest odpowiedzią na problem suszy, który dotyka regionu, a jej zadaniem jest zbieranie i analiza danych dotyczących opadów oraz innych zjawisk meteorologicznych. Inną ważną dla Gminy inwestycją jest powstanie w miejscowości Sarnówka zbiornika wodnego służącego małej retencji. Celem przeprowadzonej inwestycji było przywrócenie zdolności retencyjnych istniejącego, wcześniej zdegradowanego zbiornika⁷⁰.

Mieszkańcy Gminy mają możliwość ubiegania się o przyznanie grantu *Mała retencja i adaptacja do zmian klimatu w regionie*. Środki z projektu przeznaczone są na budowę lub remont urządzeń służących do retencjonowania wód (np. jazy, zastawki, piętrzenia), a także na przedsięwzięcia przywracające zdolności retencyjne naturalnych terenów podmokłych, odtwarzające tereny podmokłe, przywracające naturalne koryta rzeczne, zwiększające powierzchnię i ilość zadrzewień śródpolnych, a także tworzenie i odtwarzanie małych zbiorników retencyjnych (w tym oczek wodnych) na terenach rolniczych.⁷¹ Kolejnym programem ochrony zasobów wodnych dedykowanym mieszkańcom Gminy Lubanie jest program pn. *Złap deszczówkę*. Dotacja celowa może być udzielona na dofinansowanie kosztów koniecznych do realizacji zadań obejmujących: koszty zakupu, wykonania i montażu elementów wchodzących w skład systemu deszczowego do zatrzymywania i wykorzystywania wód opadowych lub koszty remontu istniejącego systemu deszczowego w celu poprawienia jego sprawności.⁷²

Problemem zgłaszanym zarówno przez samorządowców, jak i mieszkańców jest niezadawalający stan rowów melioracyjnych, które nieoczyszczane stają się wtórnym powodem podtopień gruntów. Utrzymanie rowów melioracyjnych jest regulowane przepisami prawa wodnego (art 205)⁷³, a odpowiedzialność za ich konserwację i utrzymanie jest przypisana do różnych podmiotów w zależności od lokalizacji i przeznaczenia rowów. Podnoszona jest potrzeba/oczekiwanie współpracy Gminy z właścicielami gruntów w zakresie utrzymania odpowiedniej przepustowości rowów.

Należy pamiętać, że na dostępność wody w regionie wpływa również zanieczyszczenie wód. Zanieczyszczone wody mogą być trudne do wykorzystania w celu nawadniania terenów, co może

⁷⁰ Raport o Stanie Gminy Lubanie za 2021 rok.

⁷¹ Za: https://lubanie.com/mala-retencja-i-adaptacja-do-zmian-klimatu-w-regionie/?utm_source=chatgpt.com, dostęp: 28.02.2025

⁷² Za: https://lubanie.com/program-zlap-deszczowke/?utm_source=chatgpt.com, dostęp: 28.02.2025

⁷³ Dz.U. 2024 poz. 1087 ze zm.

zwiększać zależność od wód gruntowych, które w okresach suszy stają się coraz mniej dostępne. Wody powierzchniowe przepływające przez teren Gminy Lubanie są, co do zasady, w złym stanie ogólnym i zagrożone jest osiągnięcie przez nie celów środowiskowych. W lepszej sytuacji znajdują się wody podziemne - co do zasady w stanie dobrym, z jednostkowym zagrożeniem nieosiągnięcia stanu ilościowego. Poniżej zamieszczono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd), zlokalizowanych w granicach administracyjnych Gminy.

Tabela 5 Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Lubanie

Kod	Nazwa	Typ	status	Stan ogólny	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW20001229199	Wiśła od Zgłowiączki do Brdy	Wielka rzeka nizinna	Silnie zmieniona część wód	zły	słaby	dobry	Zagrożona
RW2000112789	Zgłowiączka od jez. Głuszyńskiego do ujścia	Rzeka nizinna	Naturalna część wód	zły	zły	poniżej dobrego	Zagrożona
RW20001027929	Ośla	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	zły	stały	brak danych	Zagrożona
RW200010279329	Dopływ z Marszałkowa	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	Brak danych	Brak badań biol.	Brak danych	Zagrożona

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGW KZGW; <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> (dostęp: 28.02. 2025)

W kolejnej tabeli znajdują się również nazwy działań podstawowych wyróżnionych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*, które zostały przypisane do JCWP na terenie Gminy Lubanie⁷⁴.

Tabela 6 Nazwy działań podstawowych przypisane do JCWP na terenie Gminy Lubanie

Kod	Działania podstawowe (nazwa)
RW20001229199	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych.
RW2000112789	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.
RW20001027929	Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.

⁷⁴ W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW) dla wykazanych JCWP przypisane zostały także działania uzupełniające. Niezależnie od zestawu działań dla wszystkich JCWP obowiązuje także katalog działań krajowych.

Kod	Działania podstawowe (nazwa)
RW200010279329	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGW KZGW; <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> (dostęp: 28.02. 2025)

Tabela 7 Wody podziemne

Kod	Ocena stanu ogólnego	Cel dla stanu chemicznego	Cel dla stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
GW200045	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
GW200047	dobry	dobry	dobry	Zagrożona ilościowo
GW200046	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych PGW KZGW: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne>

Poniżej przedstawiono wykaz działań podstawowych przypisanych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły do wód podziemnych z obszaru Gminy Lubanie.

Tabela 8 Wykaz działań podstawowych do JCWPd z obszaru Gminy Lubanie

Kod	Działania podstawowe (nazwy)
GW200045	ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) opracowanie wniosku na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
GW200047	ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) reambulacja dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych głównego zbiornika wód podziemnych opracowanie wniosku na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
GW200046	opracowanie wniosku na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych PGW KZGW: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne>

SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA: Lista projektów⁷⁵ wynikających z II Aktualizacji Strategii Terytorialnej MOF Włocławka oraz Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Tabela 9 Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Lista projektów [nazwy projektów] Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakres projektu
Termomodernizacja komunalnego budynku mieszkalnego	Jedno z planowanych zadań inwestycyjnych.
Modernizacja lokalnych ciepłowni w obiektach użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE ⁷⁶	Jedno z planowanych zadań inwestycyjnych - podpisano umowę o dofinansowanie, planowana jest zmiana zakresu zadania (obecnie - 03.2024 - trwają rozmowy w tej sprawie Instytucją Zarządzającą)

⁷⁵ Legenda wykorzystanej kolorystyki czcionki w pierwszej kolumnie obydwu tabeli: **zielony kolor czcionki** - projekt zrealizowany, **niebieski kolor czcionki** - projekt w trakcie realizacji, **fioletowy kolor czcionki** - projekt planowany, **czerwony kolor czcionki** - projekt odrzucony, czarny kolor czcionki - brak danych nt. Projektu.

⁷⁶ Zakładana liczba źródeł ciepła: 4

Odnowa przestrzeni publicznej poprzez modernizację obiektów użyteczności publicznej na potrzeby społeczności lokalnej

Jedno z planowanych zadań inwestycyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Terytorialnej MOF Włocławka

Tabela 10 Lista projektów Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Lista projektów [nazwy projektów] Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakres projektu
Przebudowa - modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Lubanie, w miejscowościach Lubanie, Mikanowo, Probstwo Górne i Probstwo Dolne, polegająca na modernizacji przepompowni ścieków PS1, PS3, PS4, PS5, PS6	Modernizacja przepompowni w miejscowościach Lubanie, Mikanowo, Probstwo Górne i Probstwo Dolne polegała na zwiększeniu wydajności każdej z przepompowni o 100 proc przez zamianę istniejącej jednej pompy zatapialnej w każdej z przepompowni na dwie nowe o sumarycznej wydajności dwa razy większej niż obecnie, wymianie rurociągów, armatury w pompowni i komorze zasuw. Dojazd do pompowni został utwardzony, a miejsce pompowni ogrodzone. ⁷⁷
Przebudowa-modernizacja stacji uzdatniania wody w Lubaniu - zakup wyposażenia	Zakres projektu objął: – wymianę zestawu pompowego II stopnia o większej wydajności wraz z instalacją elektryczną, – zestaw dozujący wraz z instalacją elektryczną, – pompę płuczącą wraz z instalacją elektryczną, – agregat prądowórczy, – zestaw monitoringu ⁷⁸ .
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE	Instalacje fotowoltaiczne powstały na budynku Przedszkola Samorządowego (30,5 kWp), na budynku administracyjnym CUW i ZUK (6,9 kWp) oraz na terenie oczyszczalni ścieków (48,8 kWp) i hydroforni (38,7 kWp). ⁷⁹
Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Wisły	Inwestycja w planach ⁸⁰
Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej Lubanie-Kucierz	Inwestycja w planach ⁸¹
Unowocześnienie i modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego pomiędzy gminą Lubanie a Miastem Włocławek	Częściowo zrealizowano poprzez przedłużenie trasy miejskiej linii autobusowej nr 20 z Gąbinka do Mikorzyna.
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Lubanie	Planowane do roku 2027. ⁸²
Modernizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz poprzez podniesienie jej parametrów wraz z	Planowana do roku 2025 ⁸³ - inwestycja pod nazwą (WPF):Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz, Gmina Lubanie -.

⁷⁷ Za: <https://lubanie.com/znikna-awarie-i-ograniczona-przepustowosc-sciekow-w-gminie-lubanie-bowiem-rozpoznala-sie-przebudowa-i-modernizacja-sieci-kanalizacji-sanitarnej/>, dostęp: 21.02.2025

⁷⁸ Za: <https://lubanie.com/stacja-uzdatniania-wody/>, dostęp: 21.02.2025

⁷⁹ Za: <https://lubanie.com/budowa-instalacji-fotowoltaicznych-na-budynkach-uzytecznosci-publicznej-gminy-lubanie-edycja-2019/>, dostęp: 21.02.2025

⁸⁰ Wykaz przedsięwzięć do WPF na lata 2024-2027, Załącznik nr 2 do Uchwały Nr V/29/2024 Rady Gminy Lubanie z dnia 30 października 2024 roku.

⁸¹ Ibidem

⁸² Ibidem.

⁸³ Ibidem.

Lista projektów [nazwy projektów] Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakres projektu
budowę kolektora kanalizacji tłocznej od przepompowni P1 do oczyszczalni	
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Lubanie	Planowane w formie dotacji celowych na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Lubanie ⁸⁴
Przebudowa drogi gminnej (190148C) w miejscowości Mikanowo - Dąbrówka	Potraktowane zbiorczo: Modernizacja sieci dróg na terenie gminy Lubanie (inwestycja podzielona na etapy) ⁸⁵
Przebudowa drogi gminnej (190142C) w miejscowości Probstowo Dolne	
Przebudowa dróg gminnych (190105, 190101C, 190107C) w miejscowości Przywieczerzyn i Zosin	
Przebudowa dróg gminnych (190145C, 190146C) w miejscowości Lubanie	
Modernizacja istniejącej bazy sportowej oraz budowa boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Mikanowo i Przywieczerzyn	W trakcie realizacji - projekt otwarty: w przypadku dostępności środków zewnętrznych na zadania związane z modernizacją obiektów tego rodzaju, Gmina opracowuje adekwatne wnioski i na ich podstawie realizuje inwestycje. ⁸⁶
Budowa sieci gazowniczej	Brak danych. Z najświeższych informacji (2024) wynika, że <i>gazyfikacja gminy Lubanie realizowana będzie sukcesywnie w przypadku zgłoszenia się potencjalnych odbiorców gazu deklarujących wykorzystanie paliwa gazowego do celów grzewczych i technologicznych przy równoczesnym zaistnieniu warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia do sieci zgodnie z ustawą – Prawo energetyczne⁸⁷.</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie

⁸⁴ Ibidem.

⁸⁵ Ibidem.

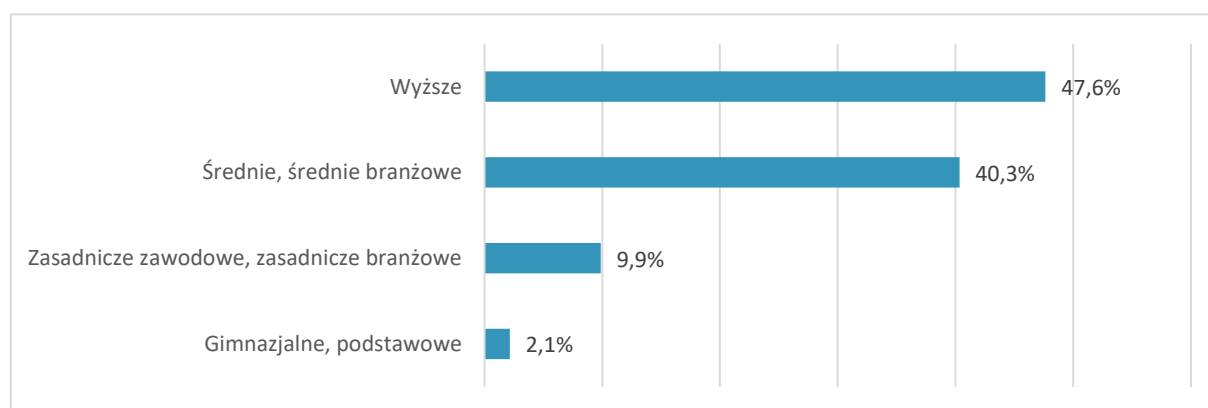
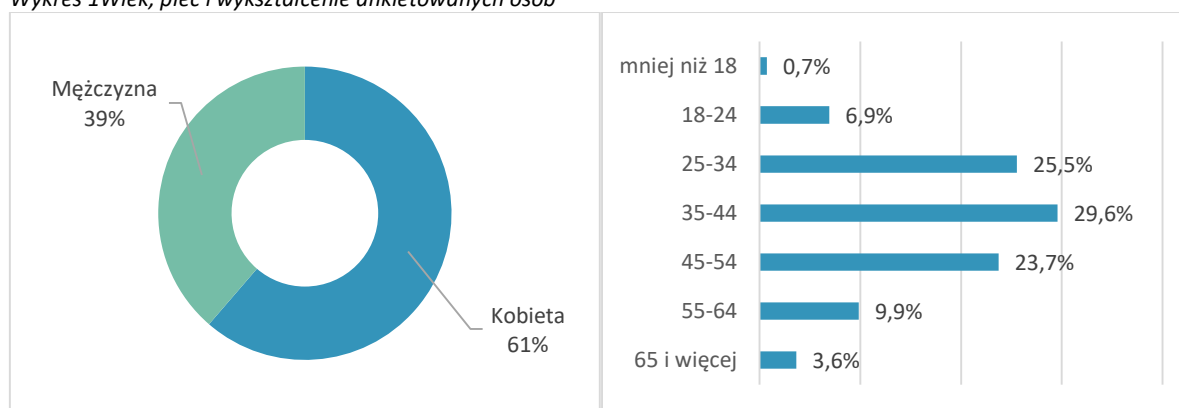
⁸⁶ częściowo tożsame z inwestycją pn.: *Budowa, rozbudowa, modernizacja budynków i obiektów infrastruktury publicznej na terenie gminy Lubanie 2025*, za: Limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne realizowane w latach 2024 – 2027 po zmianach, Załącznik nr 3 do Uchwały nr XLIV/367/2024 Rady Gminy Lubanie z dnia 17 stycznia 2024 r. s. 8

⁸⁷ Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Lubanie na lata 2024-2039, s.53

5. Wyniki badania ankietowego wśród mieszkańców

W celu poznania opinii mieszkańców na temat Gminy Lubanie przeprowadzono badanie kwestionariuszowe w formie papierowej i elektronicznej na próbie 278 respondentów. Zdecydowaną większość z nich stanowiły kobiety – niemal 2/3. Rozkład wieku badanej próby przedstawiał się dość równomiernie w trzech następujących kategoriach: 25-34 lata (25,5%), 35-44 lat (29,6%) oraz 45-54 lat (23,7%). Badani deklarowali przede wszystkim wykształcenie wyższe (47,6%) oraz średnie/ średnie branżowe (40,3%) .

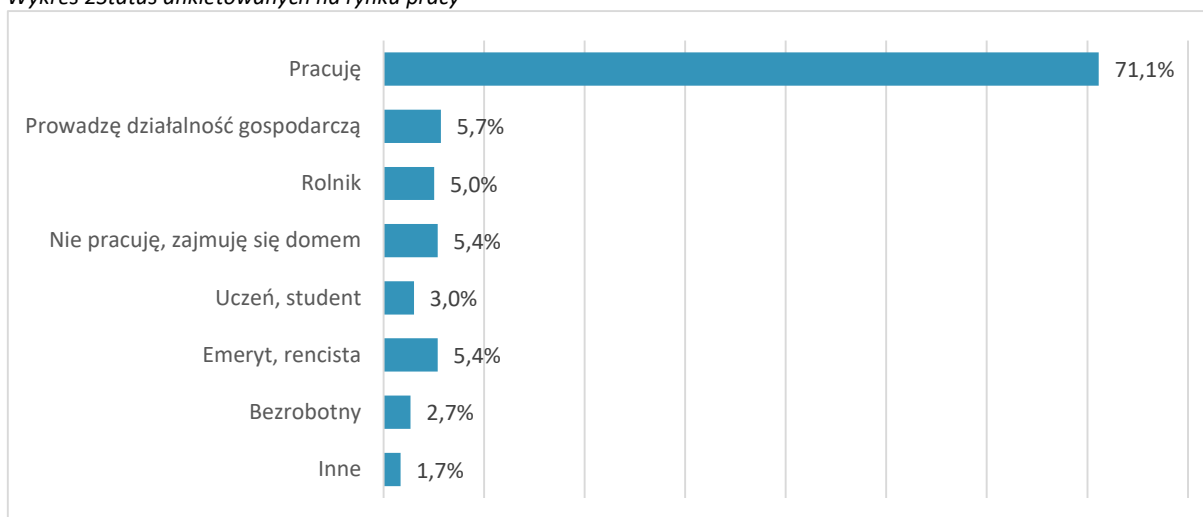
Wykres 1 Wiek, płeć i wykształcenie ankietowanych osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=233-274 w zależności od wykresu (nie wszystkie ankietowane osoby ustosunkowały się do pytań).

Dominujący odsetek respondentów stanowiły osoby pracujące (77,7%). Pytanie o status na rynku pracy było pytaniem wielokrotnego wyboru, tym samym możliwe było zaznaczenie dwóch odpowiedzi (np. pracuję w oparciu o umowę, jestem rolnikiem).

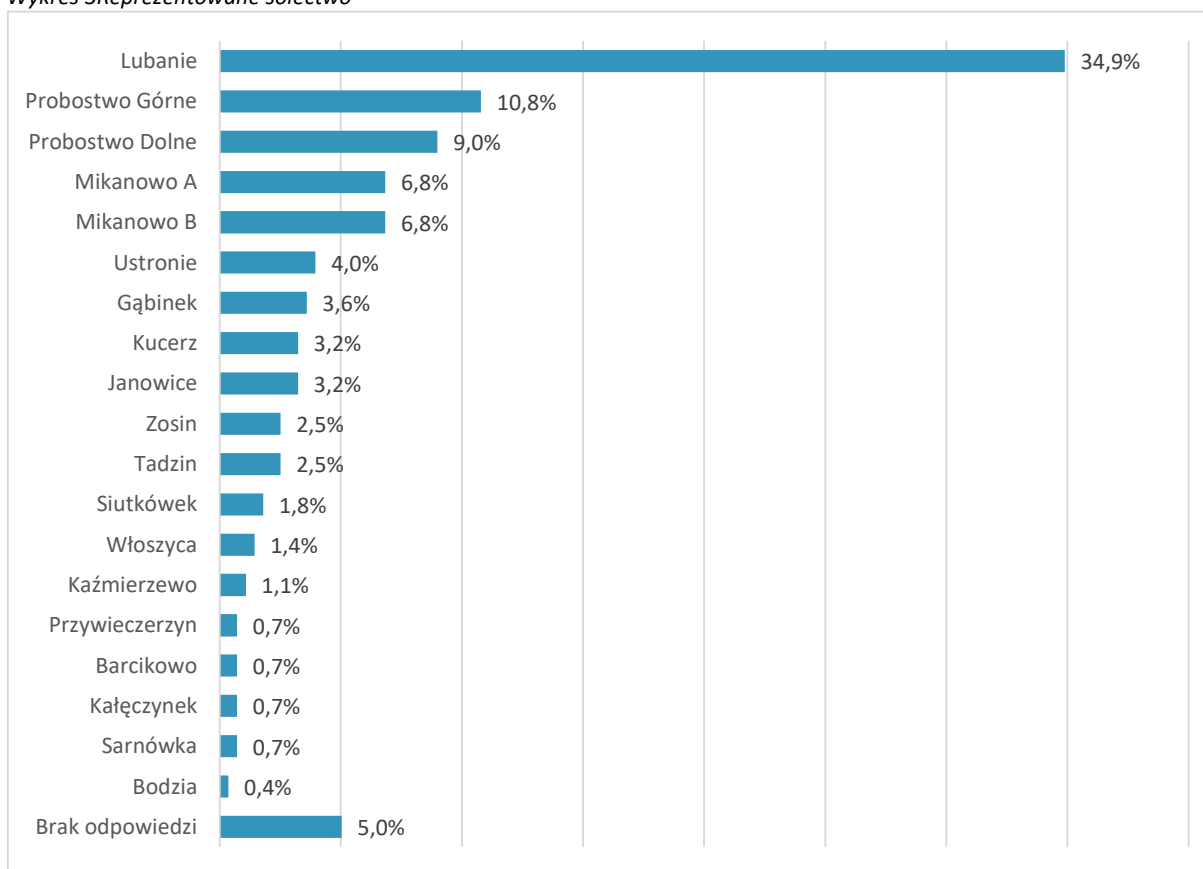
Wykres 2 Status ankietowanych na rynku pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego N=298 (pytanie wielokrotnego wyboru)

Ponad 1/3 badanych reprezentowała Lubanie, kolejne pod kątem liczebności ankietowanych były następujące sołectwa: Probstwo Górne (10,8%) oraz Probstwo Dolne (9,0%), a także Mikanowo A i Mikanowo B (każde po 6,8%).

Wykres 3 Reprezentowane sołectwo

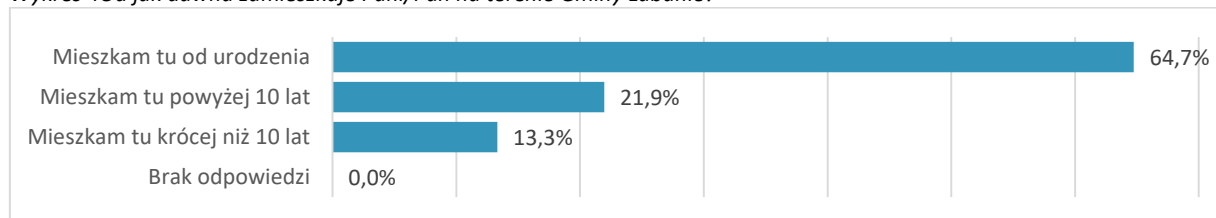

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego N=278

Niespełna 2/3 ankietowanych zamieszkuje Gminę Lubanie od urodzenia (64,7%). Druga w kolejności grupa respondentów mieszka w Gminie ponad 10 lat (21,9%). Najmniej liczna część ankietowanych

sprowadziła się do Gminy Lubanie w ciągu ostatniej dekady (13,3%). Niezależnie jednak od czasu osiedlenia się w Gminie, ponad 1/3 badanych to mieszkańcy napływowi (35,2%), co świadczyć może o procesach suburbanizacyjnych wpływających na zmianę warstwy społecznej w Gminie Lubanie.

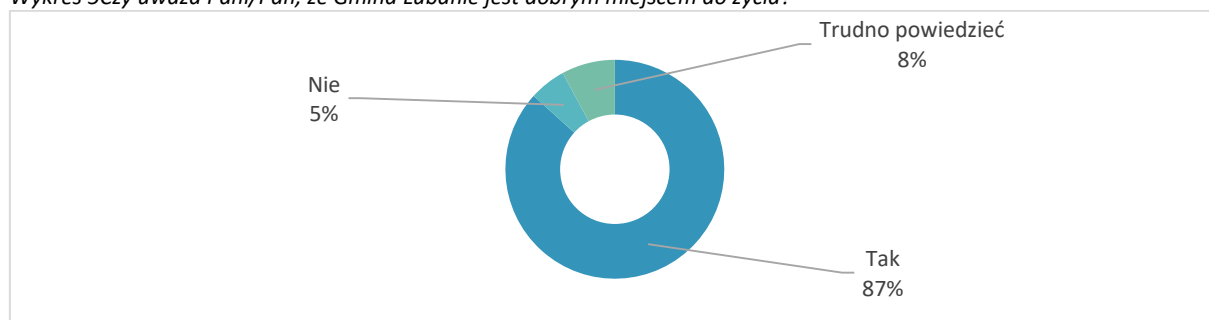
Wykres 4 Od jak dawna zamieszkuje Pani/Pan na terenie Gminy Lubanie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N= 278

Zdecydowana większość (86,7%) ankietowanych mieszkańców jest wyraźnie zadowolona (44,6%) lub raczej zadowolona (42,1%) z Lubania jako miejsca do życia. Zaledwie 5,4% ankietowanych wykazuje niezadowolonia ze swojego miejsca zamieszkania.

Wykres 5 Czy uważa Pani/Pan, że Gmina Lubanie jest dobrym miejscem do życia?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=278

Rozkład odpowiedzi w pytaniu o plany migracyjne koreluje z odpowiedziami zebranymi w poprzednim pytaniu. Niemal 3/4 respondentów chce pozostać na terenie Gminy w ciągu najbliższych pięciu lat.

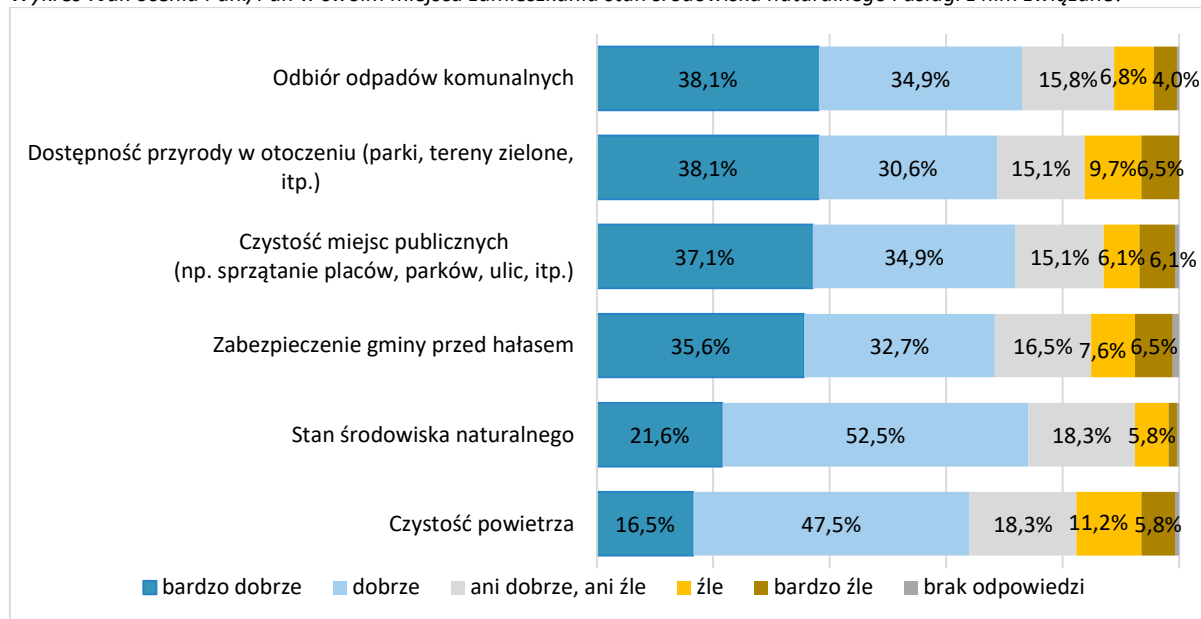
Wykres 6 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby Pani/chciałby Pan mieszkać?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N= 258 (20 respondentów powstrzymało się od odpowiedzi - nie wiem/ trudno powiedzieć)

W kolejnych pytaniach respondenci zostali poproszeni o ocenę poszczególnych aspektów Gminy i usług oferowanych na jej terenie. W pierwszej kolejności ocenili aspekty środowiskowe. Co ważne, wszystkie weryfikowane zagadnienia zostały ocenione pozytywnie (przewaga odpowiedzi bardzo dobrze oraz dobrze). Największy odsetek negatywnych odpowiedzi odnotowano w przypadku czystości powietrza (17%) oraz dostępności przyrody w otoczeniu (16,2%).

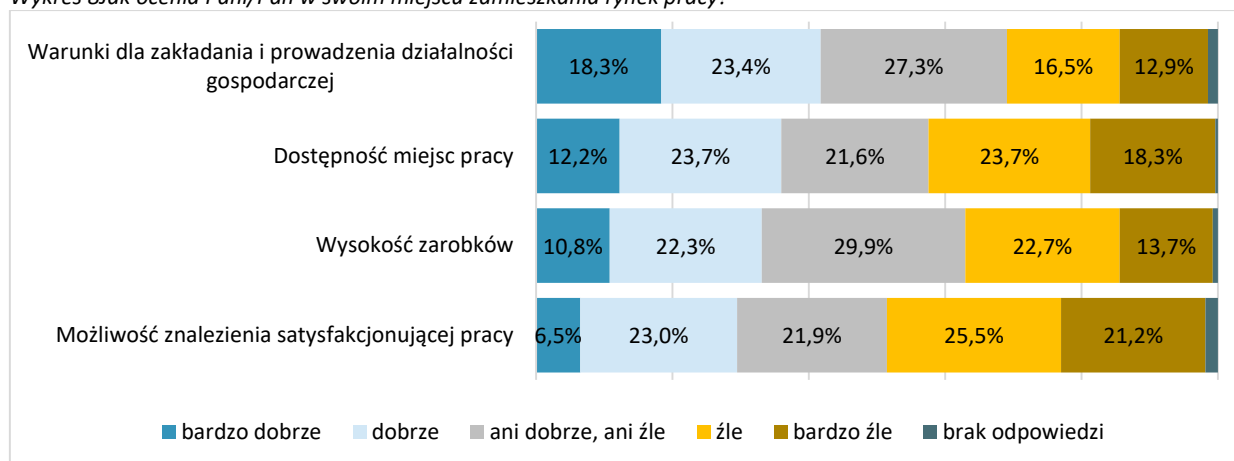
Wykres 7 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania stan środowiska naturalnego i usługi z nim związane?

Źródło Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=278

W przypadku oceny rynku pracy, badani nie deklarują skrajnych poglądów - wielu z nich (średnio 1/5 - 1/4 badanych) trudno jest się jednoznacznie ustosunkować do zagadnienia (odpowiedzi: ani dobrze, ani źle). Odpowiedzi względnie pozytywne (raczej dobrze) oraz względnie negatywne (raczej źle) wskazane zostały przez zbliżony odsetek badanych (podobnie 1/5-1/4 ankietowanych). Wyjątek stanowi ocena warunków dla zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej – 41,7% badanych postrzega je pozytywnie (bardzo dobrze lub dobrze), a kolejnych 27,3% nie ma zdania.

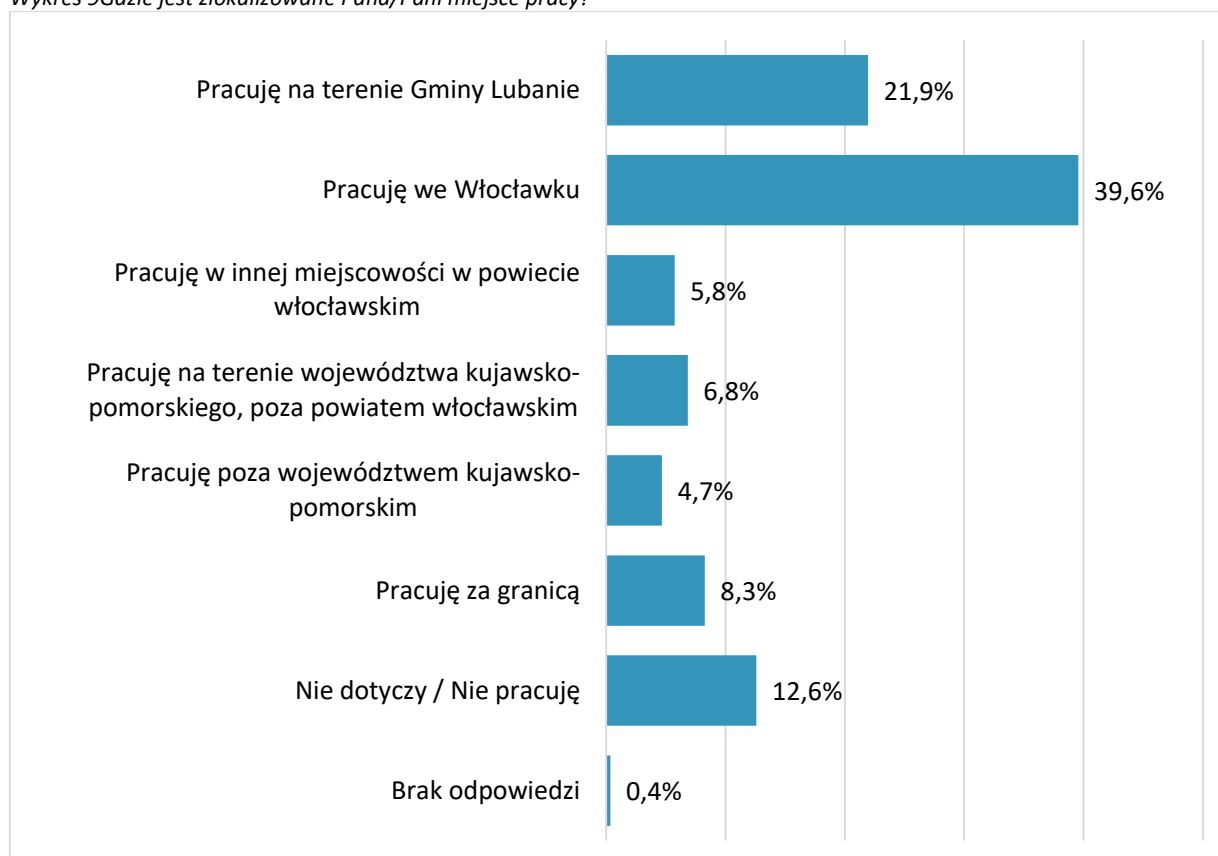
Wykres 8 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania rynek pracy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N= 278

Okazuje się, że prawie 40% ankietowanych dojeżdża do pracy w Włocławku. Na terenie Gminy Lubanie pracuje 21,9% respondentów, a co ósmy ankietowany nie jest aktywny zawodowo.

Wykres 9 Gdzie jest zlokalizowane Pana/Pani miejsce pracy?

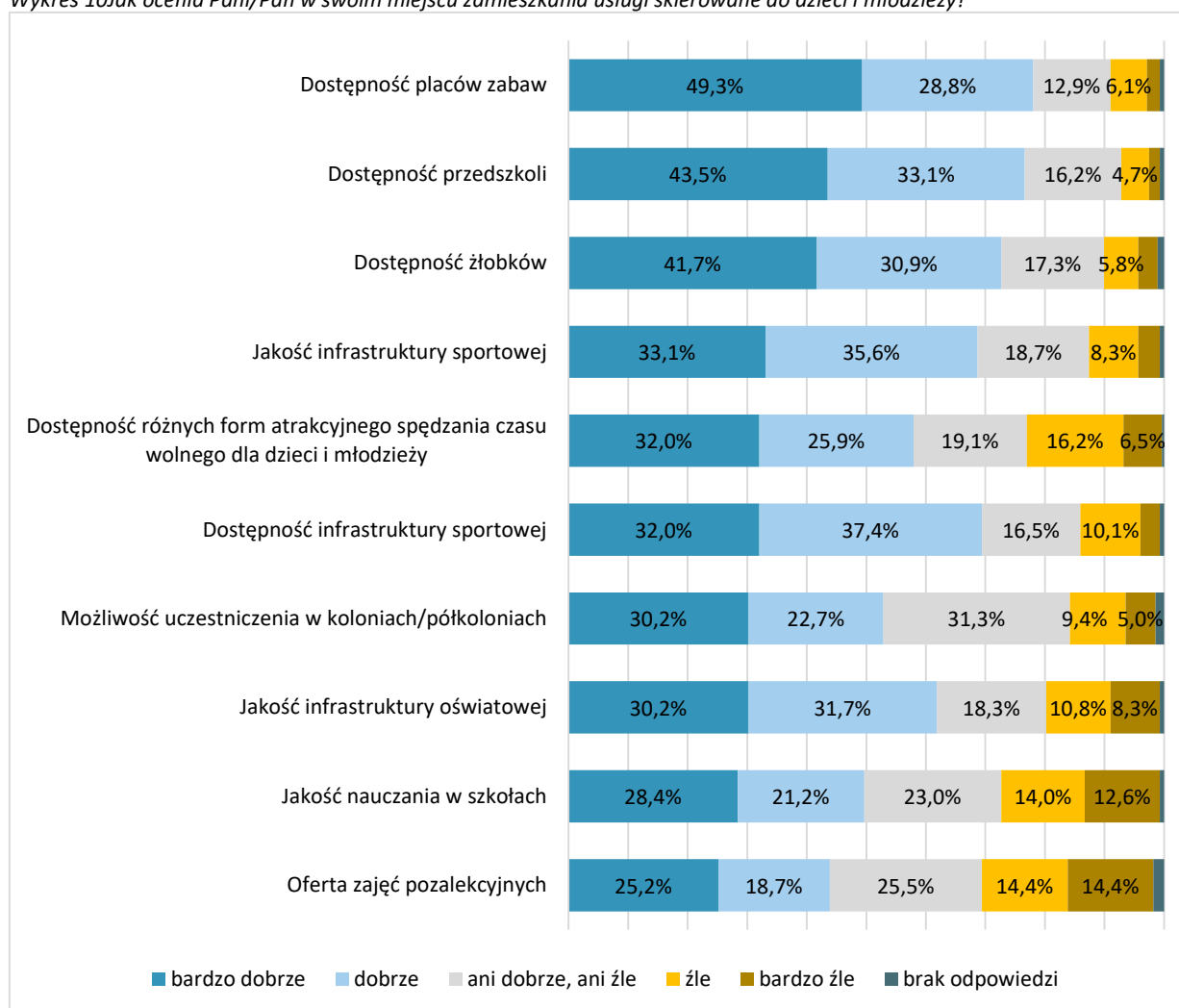

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=278

Usługi skierowane do dzieci i młodzieży, w tym związane z oświatą i infrastrukturą edukacyjną, w ogólnym rozrachunku oceniono korzystnie. Większość kategorii, poza ofertą zajęć pozalekcyjnych i jakością nauczania, zaopiniowano pozytywnie (odpowiedzi „bardzo dobrze” oraz „dobrze” udzieliła ponad połowa ankieterowanych). Najlepiej postrzegane są usługi adresowane do dzieci młodszych, tj. dostępność do żłobków (pozytywnie oceniło 72,6% badanych), przedszkoli (pozytywnie oceniło 76,6% badanych) oraz placów zabaw na terenie Gminy (pozytywna ocena 78,1% badanych). Korzystnie oceniono również infrastrukturę oświatową (61,9% odpowiedzi „bardzo dobrze” oraz „dobrze”), infrastrukturę sportową: dostępność (69,4% pozytywnych głosów) oraz jakość (61,9% pozytywnych głosów).

Najniższe noty uzyskała jakość nauczania w szkołach (26,6% odpowiedzi „bardzo źle” oraz „źle”, 23% nie ma zdania) oraz oferta zajęć pozalekcyjnych (28,8% odpowiedzi „bardzo źle” oraz „źle”, 25% nie ma zdania).

Wykres 10 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania usługi skierowane do dzieci i młodzieży?

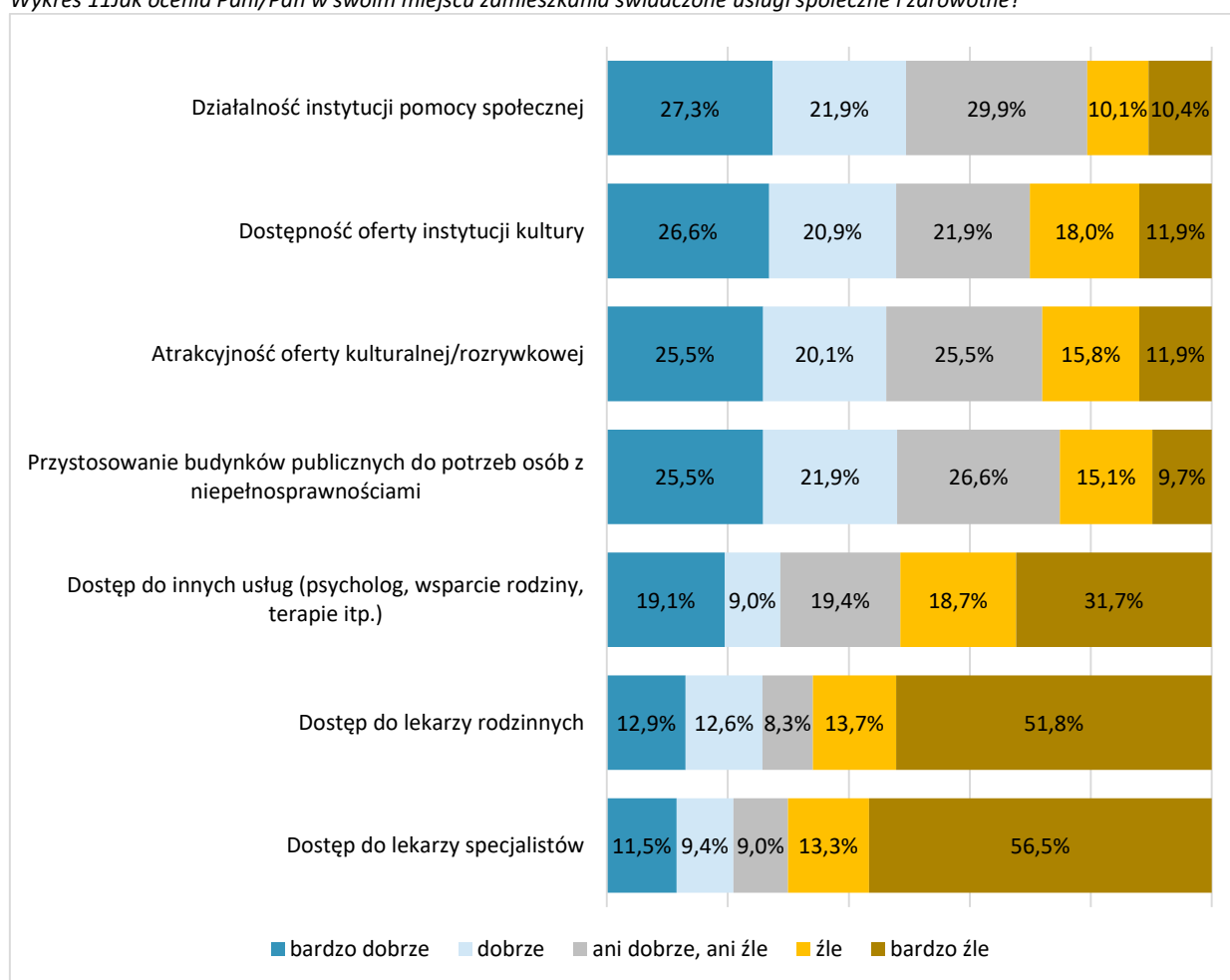

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=278

Biorąc pod uwagę ocenę oferowanych usług społecznych i zdrowotnych można zauważyć, że problemem w Gminie jest niska dostępność do lekarzy rodzinnych (65,5% odpowiedzi negatywnych - „źle” i „bardzo źle”) oraz do lekarzy specjalistów (69,8% odpowiedzi negatywnych). Źle oceniana jest również dostępność do usług psychologicznych i terapeutycznych - 50,4% odpowiedzi negatywnych. Względnie dobrze zaś oceniane jest przystosowanie budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (47,4% ocenia je korzystnie, 26,6% powstrzymuje się od jednoznacznej opinii).

Pozostałe aspekty, takie jak dostęp do instytucji kultury, atrakcyjność oferty kulturalno- rozrywkowej oraz dostęp do pomocy społecznej uzyskały zbliżone do siebie wyniki - niespełna połowa ankietowanych ocenia je korzystnie, a około 1/4 ankietowanych nie posiada jednoznacznej opinii.

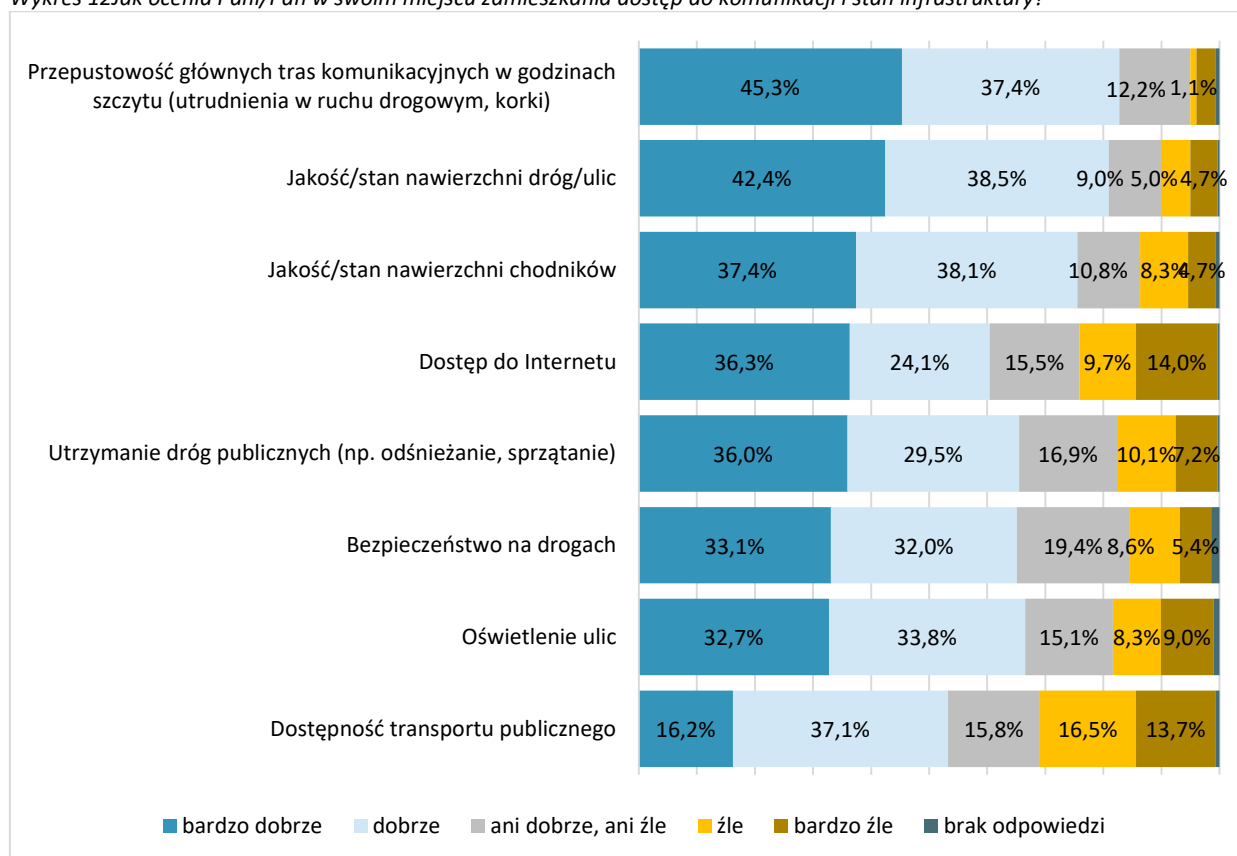
Wykres 11 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania świadczone usługi społeczne i zdrowotne?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=278

Kwestie komunikacyjne oceniono w większości pozytywnie, co jest warte podkreślenia, gdyż często to właśnie infrastruktura komunikacyjna i system transportu stanowi przedmiot utyskiwań społeczności lokalnej. Ponad połowa badanych pozytywnie oceniła każdy z analizowanych aspektów. Szczególnie dobrze oceniono jakość/stan nawierzchni dróg/ulic (80,9% odpowiedzi pozytywnych) oraz przepustowość głównych tras komunikacyjnych w godzinach szczytu (82,7% odpowiedzi pozytywnych). Również dostępność transportu publicznego postrzegana jest korzystnie (53,3% odpowiedzi pozytywnych).

Wykres 12 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania dostęp do komunikacji i stan infrastruktury?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=278

W kolejnej części, ankietowanych pytano o kluczowe problemy społeczne, jakie występują w Gminie Lubanie. Najczęściej wskazywane trudności to: migracje młodych mieszkańców do większych ośrodków (21% badanych), niska aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców (zdaniem 12,8% badanych) oraz alkoholizm (12,7% badanych).

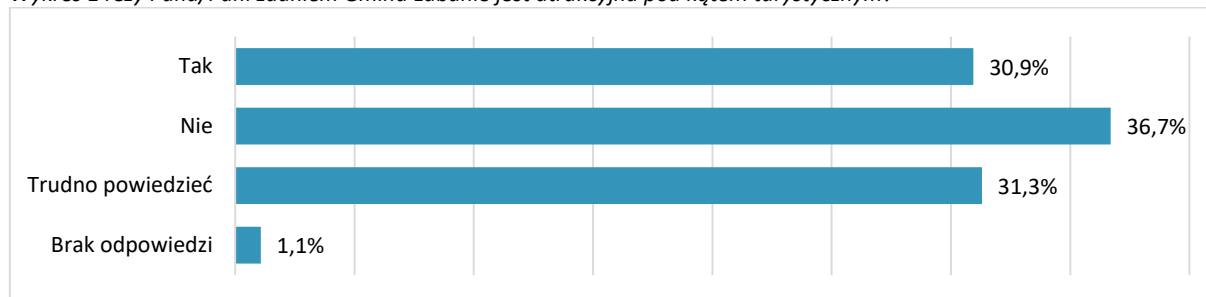
Wykres 13Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Lubanie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=781 (pytanie wielokrotnego wyboru)

Respondentom zadano pytanie czy w ich przekonaniu Gmina Lubanie jest atrakcyjna pod kątem turystycznym. Zebrane odpowiedzi uformułowaly trzy niemalże jednorodne grupy, z nieznaczną przewagą opinii negatywnej (36,7%).

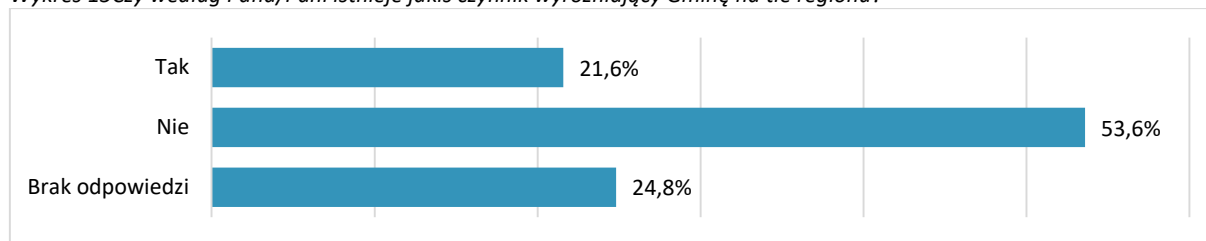
Wykres 14 Czy Pana/Pani zdaniem Gmina Lubanie jest atrakcyjna pod kątem turystycznym?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=278

Zdaniem większości badanych, nie istnieje żaden czynnik, który mógłby wyróżnić Gminę na tle regionu.

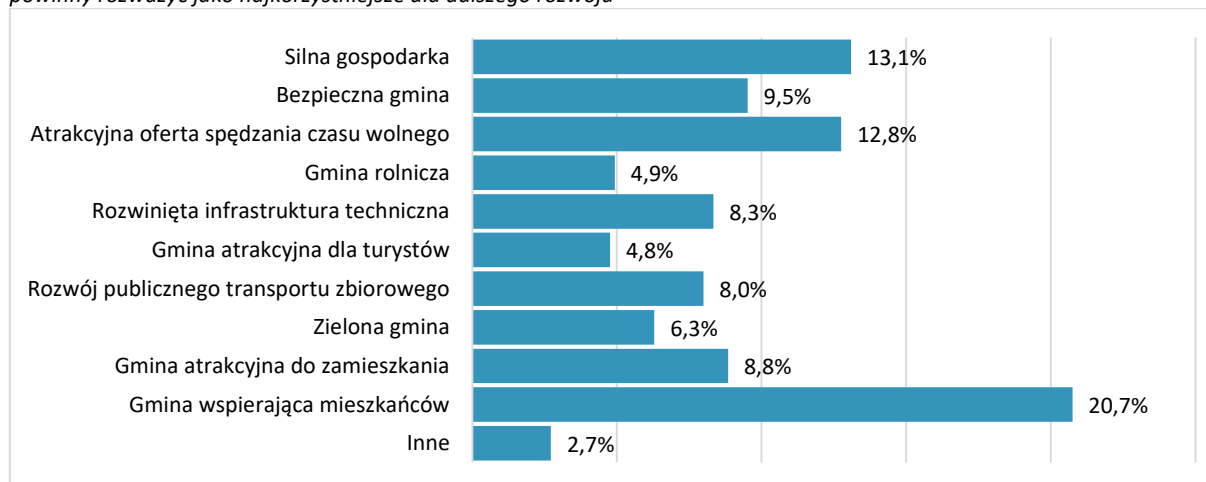
Wykres 15 Czy według Pana/Pani istnieje jakiś czynnik wyróżniający Gminę na tle regionu?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=278

Ankietowanym zaproponowano kilka kierunków rozwoju Gminy Lubanie. Co piąty z nich wskazał na potrzebę rozwoju Gminy w kierunku wsparcia jej mieszkańców. Kolejno, wskazano na konieczność umocnienia gospodarki (13,1%) oraz na rozwój atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego (12,8%).

Wykres: Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Lubanie proszę wybrać te, które władze gminy powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=588 (możliwość wielokrotnej odpowiedzi)

Pytania o wady i zalety Gminy Lubanie oraz o priorytetyzację oczekiwanych interwencji publicznych należały do kategorii pytań otwartych. Jako kluczową zaletę Gminy wskazano jej położenie geograficzne - lokalizacja w bliskiej odległości względem Włocławka oraz Torunia (20% ankietowanych). Drugą mocną stroną jest komunikacja - doceniono zarówno nowoczesną infrastrukturę, jak i dostępność transportu publicznego (autobusy, pociągi) - 18% badanych. Na trzeciej pozycji znajduje się aktywna i gospodarna działalność samorządu - zdaniem 15% ankietowanych, samorząd gminny aktywnie pozyskuje fundusze zewnętrzne, z wykorzystaniem których skutecznie realizuje inwestycje sprzyjające rozwojowi Gminy.

Za podstawowe wady wskazuje się na utrudnienia z dostępem do opieki zdrowotnej (25% badanych). Kolejny mankamentem jest brak/ zła jakość infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (22% ankietowanych). Na trzecim miejscu pojawiają się tematy związane z niewystarczającą ilością atrakcyjnych przestrzeni spędzania czasu wolnego (15% odpowiedzi).

Zdaniem ankietowanych w pierwszej kolejności należy poprawić dostępność lekarzy rodzinnych i specjalistów, m.in. poprzez modernizację oraz rozbudowę ośrodka zdrowia (20% ankietowanych). Priorytetem dla władz powinna być również rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej we wszystkich sołectwach (17% badanych) oraz wzmocnienie jakości edukacji i kultury w Gminie poprzez m.in. wprowadzenie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży (14% badanych).

Spis tabel, grafik i wykresów

Wykres 1Wiek, płeć i wykształcenie ankietowanych osób.....	48
Wykres 2Status ankietowanych na rynku pracy.....	49
Wykres 3Reprezentowane sołectwo.....	49
Wykres 4Od jak dawna zamieszkuje Pani/Pan na terenie Gminy Lubanie?	50
Wykres 5Czy uważa Pani/Pan, że Gmina Lubanie jest dobrym miejscem do życia?	50
Wykres 6Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby Pani/chciałby Pan mieszkać?.....	50
Wykres 7Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania stan środowiska naturalnego i usługi z nim związane?	51
Wykres 8Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania rynek pracy?	52
Wykres 9Gdzie jest zlokalizowane Pana/Pani miejsce pracy?	52
Wykres 10Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania usługi skierowane do dzieci i młodzieży?	53
Wykres 11Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania świadczone usługi społeczne i zdrowotne?	54
Wykres 12Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania dostęp do komunikacji i stan infrastruktury?	55
Wykres 13Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Lubanie	56
Wykres 14Czy Pana/Pani zdaniem Gmina Lubanie jest atrakcyjna pod kątem turystycznym?	57
Wykres 15Czy według Pana/Pani istnieje jakiś czynnik wyróżniający Gminę na tle regionu?	57
Tabela 1Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	19
Tabela 2Lista projektów Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	20
Tabela 3Powierzchnia gospodarstw w Gminie Lubanie.....	25
Tabela 4Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	27
Tabela 5Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Lubanie.....	44
Tabela 6Nazwy działań podstawowych przypisane do JCWP na terenie Gminy Lubanie	44
Tabela 7Wody podziemne	45
Tabela 8Wykaz działań podstawowych do JCWPd z obszaru Gminy Lubanie	45
Tabela 9Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	45
Tabela 10Lista projektów Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	46
Grafika 1Infrastruktura drogowa w Gminie Lubanie.....	28
Grafika 2Zagospodarowanie terenu w Gminie Lubanie	37
Grafika 3 Obszary objęte ochroną na terenie Gminy Lubanie	39